

Turku 2025

Kestävän kehityksen tavoitteet ja edistyminen

Turun kaupungin
kolmas VLR-raportti 2025

KESTÄVÄN
KEHITYKSEN
TAVOITTEET

Pormestarin tervehdys

Turussa olemme ottaneet tämän vastuun vakavasti. Kestävän kehityksen työ ei ole meille pelkkää strategiaa, vaan se on osa jokapäiväisiä päätöksiämme ja toimintatapojamme. Olemme sitoutuneet Agenda 2030 -tavoitteisiin ja asettaneet kunnianhimoisen tavoitteen saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2029 mennessä – juhlavuotenaamme, kun Turku täyttää 800 vuotta. Tämä tavoite ei ole vain symbolinen, vaan se kertoo Turun periksiantamattomasta tahdosta ja omapäisestä rohkeudesta kulkea kohti kestävämpää tulevaisuutta.

Omapäiset luovat historiaa.

Turun manifesti muistuttaa meitä siitä, että olemme osa tarinaa, joka on jatkunut vuosikatoja – ja jonka suuntaa kirjoitetaan jokaisella kestävällä päätöksellä, innovaatiolla ja yhteisön teolla. Uskomme, että nyt on se hetki, jolloin tehdään valintoja, jotka kantavat ikuisesti.

Turun tarina on kestävyuden tarina.

Olemme kaupunki, joka ei pelkää asettaa rimaa korkealle. Toimintamme perustuu konkreettisiin tavoitteisiin, joita seuraamme läpinäkyvästi ja systemaattisesti. Uskon, että juuri näin – yhdistämällä innovaatiot, osallistamisen ja yhteistyön – luomme todellista muutosta. Kestävä kehitys ei ole meille vain tavoite – se on tapa elää, tehdä päätöksiä ja rakentaa parempaa tulevaisuutta kaikille turkulaisille.

Tiedän, että tämä työ ei ole helppoa.

Tulevaisuuden haasteet ovat suuria, mutta niin ovat myös mahdollisuutemme. Yhdessä voimme näyttää, mitä kaupungit voivat saavuttaa. Voimme olla esimerkki muille,

edelläkävijöitä, jotka osoittavat, että kunnianhimoinen ja kestävä kehitys on mahdollista – ja välttämätöntä.

Haluan kiittää kaikkia, jotka ovat mukana tässä tärkeässä työssä. Teidän panoksenne, ideanne ja sitoutumisenne tekevät tämän mahdolliseksi. Turku ei ole vain paikka; se on yhteisö, joka uskoo tulevaisuuteen, jossa jokaisella on mahdollisuus elää hyvää elämää ympäristöä ja toisiaan kunnioittaen.

Rakennetaan yhdessä kestävämpi, tasa-arvoisempi ja hyvinvoivampi tulevaisuus.

Turku näyttää tietä – nyt ja ikuisesti.

Minna Arve

Pormestari, Turun kaupunki

Sisällys

Pormestarin tervehdys	2
Tiivistelmä.....	4
Johdanto Turun kestävän kehityksen työhön ja VLR-raporttiin.....	6
Turku tiivistetysti: Kaupungin esittely ja tärkeimmät saavutukset	7
Tavoitteiden edistyminen ja kestävän kehityksen mittarit vuosina 2022–2025	8
SDG 1–17: Nykytilanne ja konkreettiset tavoitteet	10
SDG 1 Ei köyhyyttä	11
SDG 2 Ei nälkää	13
SDG 3 Terveyttä ja hyvinvointia.....	15
SDG 4 Hyvä koulutus	18
SDG 5 Sukupuolten tasa-arvo	21
SDG 6 Puhdas vesi ja sanitaatio	23
SDG 7 Edullista ja puhdasta energiaa.....	25
SDG 8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua.....	27
SDG 9 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureita	29

SDG 10 Eriarvoisuuden vähentäminen	32
SDG 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt	34
SDG 12 Vastuullista kuluttamista	36
SDG 13 Ilmastotekoja	38
SDG 14 Vedenalainen elämä.....	42
SDG 15 Maanpäällinen elämä.....	44
SDG 16 Rauha, oikeus ja hyvä hallinto	46
SDG 17 Yhteistyö ja kumppanuus	49
Yhteenveto ja johtopäätökset.....	52
Termit ja lyhenteet	54
Liite 1: Turun VLR-mittarit.....	55

Turku 2025: Kestävän kehityksen tavoitteet ja edistyminen

Turun kaupungin kolmas VLR-raportti

Tekijä: Noora Orvasto, Turun kaupungin Kehittämispalvelut

Taitto: Laura Sarlin, Turun kaupunki

Kansikuva: A1 Media, Mika Kurkilahti

Julkaistu: Toukokuussa 2025

ISBN 978-952-7503-13-3 (verkkojulkaisu)

Tiivistelmä

Turun vuoden 2025 VLR-raportti osoittaa kaupungin vahvan sitoutumisen kestävän kehityksen tavoitteisiin (SDG) osana YK:n Agenda 2030 -ohjelmaa. Raportti kokoaa yhteen keskeiset toimenpiteet, saavutukset ja tulevaisuuden suunnitelmat vuosilta 2022–2024 ja tarjoaa kattavan kuvan siitä, miten kestävän kehityksen periaatteet on integroitu kaupungin strategiaan ja arkeen.

Turku on ottanut suuria harppauksia kestävän kehityksen kaikilla osa-alueilla. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja ilmastotoimien vahvempi integrointi kaupunkisuunnitteluun ovat konkreettisia esimerkkejä ekologisen kestävyys edistämistä. Sosiaalinen kestävyys näkyy segregaatiorjumisessa, osallisuuden vahvistamisessa ja asuinalueiden tasa-arvon parantamisessa. Taloudellisen kestävyys saralla Turku on panostanut innovaatioihin,

työllisyyden edistämiseen ja kestävän talouden vahvistamiseen.

Viime vuosina Turun väestönkasvu on kiihtynyt ennätysvauhtia. Vuonna 2024 kaupungin väkiluku kasvoi yli 4 200 asukkaalla, mikä on suurin lisäys yli 50 vuoteen. Suurin osa muuttovoitosta on tullut nuorista ja työikäisistä, mikä tukee kaupungin elinvoimaa mutta tuo mukanaan haasteita asumiseen, koulutukseen ja palveluiden saavutettavuuteen. Väestönkehitys vaikuttaa suoraan kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumiseen, ja kaupunki on vastannut tähän panostamalla esimerkiksi joukkoliikenteeseen, vihreään infrastruktuuriin ja resurssiviisaisiin asumisratkaisuihin.

Vaikka Turku on edennyt monilla kestävyys osa-alueilla, raportti nostaa esiin myös parannuskohteita. Segregaation ehkäiseminen, väestönkasvun hallinta ja resurssien riittävyys

vaativat pitkäjänteistä suunnittelua ja ennakoivaa päätöksentekoa. VLR-mittarit osoittavat, että päästövähennystoimet ovat edenneet suunnitellusti, mutta samalla kestävän kaupunkikehityksen haasteet edellyttävät entistä suurempia panostuksia eriarvoisuuden vähentämiseen, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja kestävän kulutuksen vahvistamiseen.

Kansainvälisen ja alueellisen yhteistyön vahvistaminen on edelleen yksi Turun painopisteistä. Se tarjoaa kaupungille mahdollisuuden jakaa ja oppia parhaita käytäntöjä kestävän kehityksen edistämiseksi. Vuonna 2029 Turku juhlii 800-vuotista historiaansa – tavoitteenamme on, että kaupunki voi silloin ylpeänä esitellä kestävän kehityksen saavutuksensa ja toimia esimerkkinä muille. Tämä raportti on paitsi välietappi, myös suunnannäyttäjät matkalla kohti elinvoimaista, oikeudenmukaista ja kestävää tulevaisuutta.

Johdanto Turun kestävän kehityksen työhön ja VLR-raporttiin

Turku on asettanut itsensä kestävän kehityksen eturintamaan ja sitoutunut tavoittelemaan YK:n Agenda 2030 -ohjelman kaikkia 17 kestävän kehityksen tavoitetta. Kaupungin kunnianhimoinen visio ei ainoastaan keskity globaalien haasteiden ratkaisemiseen, vaan myös siihen, miten paikalliset toimenpiteet voivat toimia esimerkkinä muille kaupungeille Suomessa ja maailmalla. Vuoden 2025 VLR-raportti (Voluntary Local Review) on tärkeä merkkipaalu tällä matkalla, sillä se kertoo kaupungin etenemisestä, haasteista ja saavutuksista vuosien 2022–2024 aikana sekä linjaa askelmerkit kohti vuotta 2030.

Turku on kaupunki, joka uskoo, että muutokset alkavat teoista. Tämä ajatus on ohjannut kaupungin strategiaa, joka integroi kestävän kehityksen työtä kaikilla sektoreilla. Turku on sitoutunut hiilineutraaliuteen vuoteen 2029 mennessä, ja ilmastotyön ohella kaupungissa

on panostettu luonnon monimuotoisuuden suojeluun, kiertotalouden edistämiseen ja sosiaalisen kestävyuden vahvistamiseen.

Turun lähestymistapa korostaa, että kestävyiden ytimessä ovat asukkaat, heidän hyvinvointinsa ja mahdollisuutensa vaikuttaa omaan ympäristöönsä. Innovatiiviset ratkaisut ja rohkea tavoitteenasettelu ovat muokanneet Turun matkasta kestävään tulevaisuuteen paitsi päämäärätietoisien myös vaikuttavan.

Tämä raportti ei ole vain katsaus menneeseen, vaan ennen kaikkea katse tulevaan. Konkreettisten tavoitteiden asettaminen on ollut keskeistä Turun strategiassa. Ne eivät vain mittaa edistystä, vaan toimivat myös kaupungin vastuullisuuden ja läpinäkyvyyden takeena. Raportti nostaa esiin niin saavutuksia kuin parannuskohteita ja hahmottaa polkua, jolla Turku jatkaa kohti Agenda 2030:n toteutumista.

Yhteistyö, osallisuus ja tiedolla johtaminen ovat tämän työn kulmakiviä. Turku haluaa näyttää, että kaupungeilla on paitsi mahdollisuus myös vastuu vastata aikamme suuriin haasteisiin, kuten ilmastomuutokseen, eriarvoisuuden vähentämiseen ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen.

Turku ei kuitenkaan näe itseään yksin, vaan osana laajempaa yhteisöä. Kuutoskaupunkien verkostossa, kansainvälisissä yhteistyöhankkeissa ja globaalien kestävän kehityksen verkostojen jäsenenä Turku pyrkii paitsi oppimaan myös jakamaan osaamistaan.

Tämä VLR-raportti on osoitus siitä, että paikalliset toimet voivat johtaa globaaleihin muutoksiin. Se on kutsu yhteiselle matkalle kohti kestävämpää, oikeudenmukaisempaa ja parempaa tulevaisuutta – ei vain Turun asukkaille, vaan koko maailmalle.

Turku tiivistetysti: Kaupungin esittely ja tärkeimmät saavutukset

Turku, Suomen vanhin kaupunki, sai alkunsa noin vuonna 1200-luvun alussa Aurajoen suulla Saaristomeren rannalla.

Yli 200 000 asukkaan Turku on dynaaminen ja kansainvälinen kaupunki, joka yhdistää historiallisen perintönsä moderniin kaupunki-kehitykseen. Vuonna 2029 Turku juhlistaa 800-vuotista historiaansa, mikä korostaa sen asemaa merkittävänä kulttuurin, koulutuksen ja kestävän kehityksen edelläkävijänä.

Turku on tunnettu vahvasta osaamisestaan bioteknologian, meriteollisuuden ja kiertotalouden aloilla.

Kaupunki on korkeakoulujen ja tutkimuksen keskus, jossa tiedepuisto toimii innovaatioiden moottorina.

Erinomainen saavutettavuus, aktiivinen satama ja kattavat joukkoliikenneyhteydet vahvistavat Turun roolia Itämeren alueen solmukohtana.

Kestävä kehitys on Turun strategian ytimessä. Turun ilmastotyö, luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja kiertotalouden ratkaisut ovat saaneet kansainvälistä tunnustusta.

Kaupunki panostaa lisäksi yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen, luoden turvallisia ja viihtyisiä asuinympäristöjä.

Kulttuuri ja tapahtumat ovat olennainen osa Turun identiteettiä. Euroopan kulttuuripääkaupunkina vuonna 2011 tunnettu Turku jatkaa kulttuuritarjontansa ja vetovoimansa vahvistamista, tarjoten elämyksiä niin asukkaille kuin vierailijoille.

Turku katsoo tulevaisuuteen historialliset juurensa ja kunnianhimoiset tavoitteensa yhdistäen, rakentamassa kestävämpää ja elinvoimaista kaupunkia.

Tavoitteiden edistyminen ja kestävän kehityksen mittarit vuosina 2022–2025

Turku on edennyt määrätietoisesti kohti kestävän kehityksen tavoitteitaan vuosina 2022–2025, ja tämä kehitys on ollut mitattavissa kaupungin strategiaan integroituja VLR-mittareita hyödyntäen. Erityisesti ilmastotyössä, sosiaalisen osallisuuden vahvistamisessa ja taloudellisessa kestävyudessa on saavutettu merkittäviä edistysaskelia.

Turun hiilineutraaliustavoite vuodelle 2029 toimii kaupungin päätöksenteon ohjenuorana, ja mittarit osoittavat, että päästövähennykset ovat edenneet suunnitellusti.

Energiatehokkuusinvestoinnit, hukkalämmön hyödyntäminen ja vähäpäästöisen joukko-liikenteen kehittäminen ovat konkreettisia toimenpiteitä, jotka tukevat kaupungin

ilmastotavoitteiden saavuttamista ja luovat samalla kestävän infrastruktuurin tulevaisuuden tarpeisiin.

Sosiaalisen kestävyuden osalta kaupungin panostukset segregaaation torjuntaan ja alueellisen eriarvoisuuden vähentämiseen ovat tuottaneet konkreettisia tuloksia, mikä näkyy muun muassa asukaslähtöisessä kehittämisessä ja uusien osallistumismallien, kuten puntaroivien demokratiahankkeiden ja vaikuttajaryhmien, käyttöönotossa. Tämä yhteisöllisyyden vahvistaminen on erityisen tärkeää, sillä Turun väestönkehitys on ollut poikkeuksellisen nopeaa raportointikaudella: vuonna 2024 kaupungin väkiluku kasvoi 4 229 henkilöllä, mikä on suurin lisäys yli 50 vuoteen.

Suurin osa muuttovoitosta on peräisin nuorista ja työikäisistä, mikä tukee kaupungin elinvoimaa ja talouskasvua, mutta tuo samalla merkittäviä haasteita asumisen, koulutuksen ja palveluverkon kehittämiseen. Väestönkasvun ja kaupungin vetovoiman mukana tuomat paineet edellyttävät entistä tarkempaa resurssien kohdentamista, jotta kestävä kasvu voidaan varmistaa.

VLR-mittarit osoittavat, että väestönkasvu tukee taloudellista kestävyttä ja työmarkkinoiden dynaamisuutta, mutta lisää myös painetta kaupunkirakenteen tiivistämiseen ja luonnonvarojen kestävään käyttöön.

Turku on vastannut tähän haasteeseen panostamalla muun muassa joukkoliikenteen kehittämiseen, vihreän infrastruktuurin edistämiseen ja kestäviin asumisratkaisuihin. Kasvun hallittu ohjaaminen on avainasemassa, jotta kaupungin elinvoimaisuus ja kestävä kehityksen tavoitteet kulkevat käsi kädessä.

Näiden toimenpiteiden kautta Turku on onnistunut luomaan toimintaympäristön, jossa talouskasvu ja ympäristön kestävyys tukevat toisiaan, mutta joka samalla varautuu myös kasvun tuomiin haasteisiin.

Turku jatkaa kestävä kehityksen tavoitteidensa arviointia ja mittaamista säännöllisesti VLR-mittareiden avulla, jotta kaupungin kehitys on jatkuvasti läpinäkyvää ja mitattavissa.

Mittarien avulla voidaan myös varmistaa, että asetetut tavoitteet konkretisoituvat käytännön tasolle ja että Turku pystyy reagoimaan muuttuviin tarpeisiin ja haasteisiin.

Seuraavina vuosina erityishuomio kohdistuu segregaaation torjuntaan, luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja resurssiviisauden vahvistamiseen, jotta kaupunki voi kasvaa vastuullisesti ja kestävästi. Tämä tarkoittaa, että myös tulevaisuudessa raportoidaan säännöllisesti toimenpiteiden edistymisestä, jotta varmistetaan kaupungin vastuullinen ja oikeudenmukainen kehitys.

SDG 1–17: Nykytilanne ja konkreettiset tavoitteet

Turun kestävän kehityksen työ pohjautuu ajatukseen, että suuret muutokset syntyvät konkreettisista teoista. Jotta kaupungin panostukset olisivat vaikuttavia, jokaiselle kestävän kehityksen tavoitteelle (SDG) on laadittu omat mitattavat ja ajankohtaan sidotut päämäärät.

Tässä raportissa jokainen tavoite käsitellään erikseen: tarkastellaan, mitä viime vuosien aikana on tehty, mitä haasteita on kohdattu ja mitä tavoitteita on edessä.

Lisäksi jokaiselle SDG:lle on asetettu konkreettiset tavoitteet, jotka ohjaavat kehitystyötä ja luovat selkeän etenemissuunnitelman. Tämä lähestymistapa on ainutlaatuinen ja osoittaa, että Turku haluaa toimia edelläkävijänä myös tavoitteiden toteutuksen systemaattisuudessa.

Konkreettiset tavoitteet auttavat varmistamaan, että kehitystyö etenee hallitusti ja

tulokset ovat aidosti seurattavissa. Tämä ei ole vain keino arvioida edistymistä, vaan myös tapa sitouttaa toimijat ja resurssit yhteisten päämäärien saavuttamiseen.

Jokaisen tavoitteen kohdalla tarkastellaan, mitä toimenpiteitä tarvitaan vaikutusten aikaansaamiseksi, miten ne toteutetaan käytännössä ja miten saavutettua edistystä voidaan arvioida. Näin varmistetaan, että yksittäiset toimet eivät jää irrallisiksi, vaan muodostavat yhdessä kestävän ja pitkäjänteisen kokonaisuuden.

Tavoitteiden saavuttaminen on pitkän aikavälin sitoumus, joka nojaa sekä paikalliseen asiantuntemukseen että laajaan yhteistyöhön eri toimijoiden kesken. Turku uskoo, että tällainen suunnitelmallinen ja mitattava lähestymistapa ei vain edistä kestävää kehitystä, vaan myös toimii mallina muille kaupungeille.

SDG 1 Ei köyhyyttä

Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa kaikkialta.

Turun kaupunki on sitoutunut köyhyyden torjumiseen osana perustoimintaansa, vaikuttaen toiminnallaan ja päätöksillään palveluiden tasoon ja saatavuuteen. Erityistä huomiota kiinnitetään ennaltaehkäiseviin palveluihin, sillä korjaavat toimenpiteet ovat usein kalliita ja vähemmän vaikuttavia.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Köyhyyden ja eriarvoisuuden torjunta ovat keskeisiä painopisteitä Turun kestävän kehityksen työssä, ja kaupunki on sitoutunut luomaan pitkäjänteisiä ratkaisuja näiden haasteiden voittamiseksi. Turku on mukana kansallisessa ohjelmassa, jonka tavoitteena on poistaa pitkäaikaisasunnottomuus vuoteen 2027 mennessä. Tätä varten kaupunki on perustanut laajan

yhteistyöryhmän, joka yhdistää kaupungin toimijoiden lisäksi muun muassa Varsinais-Suomen hyvinvointialueen, järjestöjä, tutkimuslaitoksia sekä kiinteistöalan toimijoita. Vuonna 2023 Turku käynnisti asumisneuvontapalvelun, joka tarjoaa maksutonta tukea kaikille asukkaille asumismuodosta riippumatta. Palvelu auttaa ehkäisemään vuokravelkoja, häätöjä ja muita asumiseen liittyviä ongelmia.

Turun kaupunkitutkimusohjelma rahoittaa vuosina 2024–2025 monitieteistä tutkimusta, jossa tarkastellaan asunnottomuuden ehkäisyä ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Tutkimustuloksia hyödynnetään uusien ratkaisujen kehittämisessä, kuten asumispalvelujen laadun ja kattavuuden parantamisessa.

Turussa erityisesti pienituloisten lapsiperheiden tilanne on huomion keskipisteenä, sillä ylisukupolvinen huono-osaisuus on merkittävä

riski. Kaupunki pyrkii vahvistamaan työllisyyttä ja tarjoamaan laadukkaita koulutuspalveluja. Lisäksi vieraskielisen väestön kasvu on lisännyt kotouttamisen ja syrjinnän ehkäisyn tarvetta.

Turun kaupunki panostaa ennaltaehkäiseviin palveluihin, kuten asumisneuvontaan ja koulutuksen saavutettavuuteen, sekä monialaisiin tukimalleihin, jotka yhdistävät eri toimijoiden osaamisen. Lisäksi kaupungin hankkeet keskittyvät segregaaation ehkäisyyn ja alueellisen tasa-arvon edistämiseen.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Turussa köyhyyden torjunnan keskeisinä haasteina ovat pienituloisten suuri osuus sekä alueellinen ja sosiaalinen eriarvoisuus. Pienituloisten lapsiperheiden riski ylisukupolvisen huono-osaisuuteen on erityisen merkittävä.
- Kaupungissa toimeentulotukea saavien osuus on pysynyt korkeana, ja asumiskustannukset kuormittavat erityisesti pienituloisia kotitalouksia.
- Vieraskielisen väestön osuus kasvaa nopeasti, mikä tuo mukanaan uusia haasteita kotoutumisessa sekä rakenteellisen syrjinnän torjunnassa työ- ja koulutusmarkkinoilla.
- Eriarvoisuuden kaventamiseksi tarvitaan parempaa matalan kynnyksen palvelujen saavutettavuutta ja alueellista tasa-arvoa.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- Ympäristöministeriön ohjelma
pitkäaikaisasunnottomuuden
poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä

SDG 2 Ei nälkää

Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestäväää maataloutta.

Turku edistää ”Ei nälkää” -tavoitetta tarjoamalla ravitsemussuositusten mukaista ruokaa erityisesti lapsille, nuorille ja ikäihmisille. Terveellisen kouluruokailun kehittäminen, kasvisruokavaihtoehtojen lisääminen ja ruokahävikin vähentäminen ovat keskeisiä toimia. Kaupunki tukee myös ruokaturvaa jakamalla ruoka-apua ja panostamalla kestäviin ruokapalveluratkaisuihin, jotka vähentävät eriarvoisuutta ja vahvistavat yhteisöllisyyttä.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turun kaupunki on vuosina 2022–2024 toteuttanut useita toimenpiteitä ruokaturvan,

ravitsemuksen ja ekologisen kestävyys edistämiseksi. Taloudellisen tilanteen heikentyessä ruoka-apun tarve on kasvanut, ja kaupunki on vastannut tähän koordinoimalla Varsinais-Suomen alueen ruoka-aputoimintaa. Yhteistyössä ruoka-aputoimijoiden, seurakuntien, hyvinvointialueiden, oppilaitosten ja yritysten kanssa on kehitetty uusia, inhimillisempiä ja tehokkaampia ruokajakelumalleja.

Vuonna 2024 käynnistynyt koulujen ylijäämäruoan jakelu on ollut onnistunut esimerkki ekologisen kestävyys ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden yhdistämisestä. Tätä toimintaa laajennetaan edelleen. Lisäksi Turku on julkaissut kansallisten ravitsemussuositusten mukaisia linjauksia,

joilla edistetään terveellisiä ja kestäviä ruokavalintoja sekä vähennetään terveydenhoidon kustannuksia.

Ruokahävikin vähentäminen on ollut keskeinen tavoite. Tietoisuuden lisääminen ja käyttäytymisen muutos ruokaketjun eri vaiheissa ovat tuottaneet positiivisia tuloksia. Turku on panostanut myös ruoka-aputoiminnan pitkäjänteisyyteen: vuonna 2024 voimaan tullut ruoka-apuasetus parantaa toiminnan rahoitusta ja luo kestävämmät puitteet ruoka-apun jakamiselle.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Turun keskeisiä tulevaisuuden haasteita ovat kasvava ruoka-avun tarve, ruokakustannusten nousu ja ekologisesti kestävien ratkaisujen integrointi ruokajärjestelmään.
- Ruokaturvan varmistaminen kaikille edellyttää uusien logististen ratkaisujen kehittämistä ja monialaisen yhteistyön tiivistämistä. Lisäksi ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen uhkaavat ruoantuotannon kestävyyttä.
- Ravitsemuksen osalta haasteena on taata terveellinen ja kohtuuhintainen ravitsemus erityisesti heikommassa asemassa oleville ryhmille, kuten lapsille, nuorille ja ikäihmisille. Koulujen ja muiden julkisten ruokapalveluiden kehittäminen terveellisempään ja kasvispainotteisempaan suuntaan vaatii jatkuvaa panostusta.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- Ruokajonojen poistaminen ja inhimillisen, yhdenvertaisen ruokajakelujärjestelmän vakiinnuttaminen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta: Sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustuksen myöntäminen ruoka-aputoiminnan järjestämiseen Varsinais-Suomessa 2024

SDG 3 Terveyttä ja hyvinvointia

Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille.

Kaupungin keskeinen tehtävä on edistää asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia kaikissa ikäryhmissä. Hyvinvointi nähdään laaja-alaisena kokonaisuutena, johon vaikuttavat muun muassa koulutus, kulttuuri, liikuntamahdollisuudet, turvalliset ja viihtyisät asuinalueet sekä saavutettavat palvelut.

Kaupunki kehittää aktiivisesti matalan kynnyksen palveluja, kuten alueolohuoneita, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja ehkäisevät syrjäytymistä.

Lisäksi Turku panostaa kulttuuriin ja harrastamisen mahdollisuuksiin osana hyvinvoinnin tukemista, esimerkiksi kulttuurilupauksen ja harrastamisen mallin kautta. Näillä toimilla Turku pyrkii varmistamaan, että jokaisella asukkaalla on mahdollisuus terveelliseen ja hyvään elämään.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turun kaupungin ydintehtävä on asukkaidensa hyvinvoinnin turvaaminen ja edistäminen. Tämä saavutetaan tarjoamalla laadukkaita ja saavutettavia palveluita sekä panostamalla yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Asukkaiden hyvinvointiin vaikuttavat monet tekijät, kuten koulutus, kulttuuri, virkistysympäristöt, turvallisuus ja palveluiden saatavuus. Turun kaupunkistrategian tavoitteena on hyvinvoiva turkulainen vuoteen 2030 mennessä.

Raportointikauden aikana kaupunki on toteuttanut lukuisia toimenpiteitä hyvinvoinnin edistämiseksi. Yhteisöllisyyden kärkihankkeen avulla on pureuduttu moniin yhteiskunnallisiin

ilmiöihin, kuten yksinäisyyteen, alueelliseen eriytymiseen ja syrjäytymiseen. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi on kehitetty lasten ja nuorten turvallisuussuunnitelma, nuorten palveluohjausmalli sekä Wimman yökahvilatoimintaa. Lisäksi ilmiölähtöistä tilannekuvajohtamista on pilotoitu, mikä mahdollistaa resurssien kohdentamisen täsmällisemmin tunnistettuihin tarpeisiin.

Turun kulttuurilupaus tukee kaupunkilaisten hyvinvointia mahdollistamalla kaikkien turkulaisien tasavertaisen osallistumisen kulttuuri-palveluihin. Sen tavoitteena on, että kulttuuri

on läsnä jokaisen kaupunkilaisen arjessa, riippumatta heidän iästään tai taustastaan. Kulttuurilupaus sisältää muun muassa matalan kynnyksen kulttuuritapahtumia ja ohjelmia, jotka tavoittavat laajasti erilaisia asukasryhmiä.

Lisäksi Turun Harrastamisen mallin avulla edistetään lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallistua maksuttomiin tai edullisiin harrastuksiin. Tavoitteena on tarjota jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus mielekkääseen vapaa-ajan toimintaan, joka tukee heidän sosiaalista, fyysistä ja henkistä hyvinvointiaan.

Mielen hyvinvoinnin ja ehkäisevän päihdetyön osalta Turku on toteuttanut koulutuksia järjestöille, ammattilaisille ja kuntalaisille. Lisäksi kaupunki on pilotoinut kansallisia toimintamalleja, kuten Mieli ry:n Hyvän mielen kunta -konseptia, ja kehittänyt työttömien toimintakykyä tukevia palveluita osana TE-uudistusta.

Merkittävää on ollut alueolohuoneiden konseptin kehittäminen. Näitä matalan kynnyksen tiloja on tällä hetkellä 12, ja ne kattavat kaikki Turun suuralueet. Alueolohuoneet tarjoavat turvallisen, päihteettömän ja osallistavan ympäristön asukkaille ja ovat tärkeä osa kaupungin ennaltaehkäiseviä hyvinvointipalveluita.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Vaikka suurin osa turkulaisista voi hyvin, hyvinvoinnin polarisaatio alueiden ja väestöryhmien välillä on merkittävä haaste.
- Yksinäisyys, mielenterveyden ongelmat ja alueellinen eriytyminen vaativat kaupunkia kehittämään uusia, innovatiivisia keinoja asukkaiden hyvinvoinnin tukemiseksi.
- Tärkeää on myös vahvistaa kuntalaisten omaehtoista terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Harrastamisen Turun malli:**
Jokaisella turkulaisella lapsella ja nuorella on mieluisa ja maksuton harrastus.
- **Kulttuurilupaus:**
 - Kaikille lapsille ja nuorille taataan vuosittain vähintään yksi taide- tai kulttuurielämys osana perusopetusta, edistään kulttuurin saavutettavuutta ja osallisuutta eri väestöryhmien keskuudessa.
 - Turku edistää ikäihmisten kulttuurista osallisuutta tarjoamalla helposti saavutettavia kulttuuripalveluita, joiden avulla parannetaan ikääntyneiden hyvinvointia ja ehkäistään yksinäisyyttä. Erityispanostuksena kehitetään matalan kynnyksen kulttuurisisältöjä ja -tapahtumia, jotka huomioivat ikääntyneiden erityistarpeet.

SDG 4 Hyvä koulutus

Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet.

Turku panostaa laadukkaaseen ja tasa-arvoiseen koulutukseen sekä elinikäiseen oppimiseen vahvistaakseen kaupunkilaistensa osaamista ja kilpailukykyä.

Kaupunki edistää oppimistavoitteita kehittämällä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatua sekä tukemalla toisen asteen koulutusta kaikille saavutettavana vaihtoehtona. Monikielisten oppilaiden kielellisten taitojen vahvistaminen on tärkeä osa koulutuksen tasa-arvon edistämistä.

Lisäksi yhteistyö korkeakoulujen ja yritysten kanssa tukee elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia ja innovaatioita. Turun koulutusstrategia korostaa yhdenvertaisuutta ja pyrkii varmistamaan, että kaikilla kaupunkilaisilla on mahdollisuus oppimiseen ja itsensä kehittämiseen koko elämänsä ajan.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turun kaupunki on sitoutunut edistämään koulutuksen tasa-arvoa ja saavutettavuutta, mikä näkyy konkreettisina toimenpiteinä varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle siirtymiseen saakka.

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden tiivis yhteistyö työllisyys- ja kotoutumispalveluiden kanssa on ollut keskeisessä roolissa erityisesti maahanmuuttajataustaisten oppijoiden tukemisessa ja heidän sujuvassa siirtymisessään koulutuspoluilla.

Kaupunki on investoinut merkittävästi sekä uusien päiväkotien ja koulujen rakentamiseen että olemassa olevien tilojen peruskorjaukseen, mikä takaa laadukkaat ja turvalliset oppimisympäristöt kaikille oppijoille.

Erityistä huomiota on kiinnitetty myöhään maahan tulleiden nuorten tarpeisiin, sillä heidän opintopolkunsa ja sopeutumisensa koulutusjärjestelmään edellyttävät räätälöityjä ratkaisuja. Opinto-ohjausta ja S2-opetusta (suomi toisena kielenä) on kehitetty siten, että nämä nuoret saavat tarvitsemaansa tukea sekä kielellisessä että akateemisessa osaamisessa. Lukutaitostrategia on puolestaan vahvistanut lasten ja nuorten peruslukutaitoa, mikä on erityisen tärkeää koulutuspolkujen alkupäässä.

Kaupunki on vastannut kasvavaan lukiokoulutuksen kysyntään lisäämällä aloituspaikkoja, mikä varmistaa, että mahdollisimman moni nuori pääsee toisen asteen koulutukseen. Tämä on tärkeä askel niin yksilön kuin yhteiskunnankin näkökulmasta, sillä se ehkäisee syrjäytymistä ja parantaa työllistymismahdollisuuksia tulevaisuudessa.

Vuonna 2024 toteutettu ”Maan paras oppimispolku” -projekti tarjosi arvokasta tietoa kasvatuksen ja opetuksen kehityskohteista. Projektissa kartoitettiin oppilaiden, huoltajien ja opettajien näkemyksiä siitä, miten koulutuspalveluita voidaan parantaa, ja sen tuloksia käytetään jatkossa päätöksenteon tukena.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Turun kaupungin asukasluvun kasvu lisää palveluiden kysyntää erityisesti perusopetuksessa ja toisella asteella.
- Maahanmuuton myötä kaupungin monimuotoisuus kasvaa, mikä tuo haasteita oppimistulosten parantamisessa ja koulutuksen tasa-arvon varmistamisessa.
- Lisäksi henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen ovat keskeisiä tekijöitä laadukkaan koulutuksen pohjana.
- Oppimistulosten lasku ja alueellinen segregatio ovat merkittäviä haasteita, kuten myös monikielisten oppijoiden tukeminen kaikilla koulutusasteilla.
- Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy kouluyhteisöissä, kotien tukeminen ja huoltajayhteistyön vahvistaminen sekä kielitaidon kehittäminen työllistymisen ja yhteiskuntaan kiinnittymisen edellytyksenä ovat myös tulevaisuuden keskiössä.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Osaamisen visio:**
Puolella 25–34-vuotiaiden ikäluokasta on korkeakoulututkinto vuonna 2030.
- **Maan paras oppimispolku:**
Turussa on maan paras oppimispolku toimenpidekokonaisuus, jonka tavoitteena on, että kaikilla turkulaisilla on riittävä luku- ja kirjoitustaso.
- **Pormestariohjelman:**
Turku on Suomen paras toisen asteen kouluttaja. Jokainen nuori valmistuu vähintään 2. asteen tutkintoon.

SDG 5 Sukupuolten tasa-arvo

Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.

Turku edistää sukupuolten tasa-arvoa integroimalla sen osaksi kaupungin päätöksentekoa ja palveluita. Kaupunki pyrkii varmistamaan, että kaikilla asukkailla on yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen, työhön ja hyvinvointipalveluihin sukupuolesta riippumatta.

Lisäksi Turku tekee aktiivista työtä naisiin kohdistuvan väkivallan sekä lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisemiseksi ja tunnistamiseksi yhteistyössä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Tasa-arvon vahvistaminen on keskeinen osa kaupungin strategista tavoitetta yhdenvertaisuuden ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistämiseksi.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turun kaupunki edistää sukupuolten tasa-arvoa monilla eri sektoreilla, kuten terveyspalveluissa, koulutuksessa ja työllisyydessä. Kaupunki pyrkii tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa sekä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa, jotka ovat edelleen merkittäviä haasteita.

Kaupungin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa on kehitetty seurantamittaristo, jonka avulla sukupuolten välistä tasa-arvoa voidaan mitata ja edistää entistä tehokkaammin. Mittaristo hyödyntää Agenda 2030:n kestävän kehityksen tavoitteita ja tarjoaa tietoa esimerkiksi sukupuolten, ikäryhmien ja koulutustason mukaan. Näin palveluja voidaan kohdentaa vaikuttavammin ja oikeudenmukaisemmin.

Raportointikaudella kaupunki on panostanut sukupuolten tasa-arvon edistämiseen erityisesti tiedolla johtamisen kehittämisellä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen seuraamiseksi rakennettu mittaristo mahdollistaa erilaisten väestöryhmien tilanteiden analysoinnin ja palveluiden kohdentamisen tarpeen mukaan.

Mittareiden avulla on havaittu merkittäviä sukupuolieroja esimerkiksi asunnottomuudessa, koulutustasossa ja terveydessä. Lisäksi Turku on keskittynyt vahvistamaan palvelu- ja resurssien kohdentamista niin, että ne palvelevat sukupuolten välistä yhdenvertaisuutta entistä paremmin.

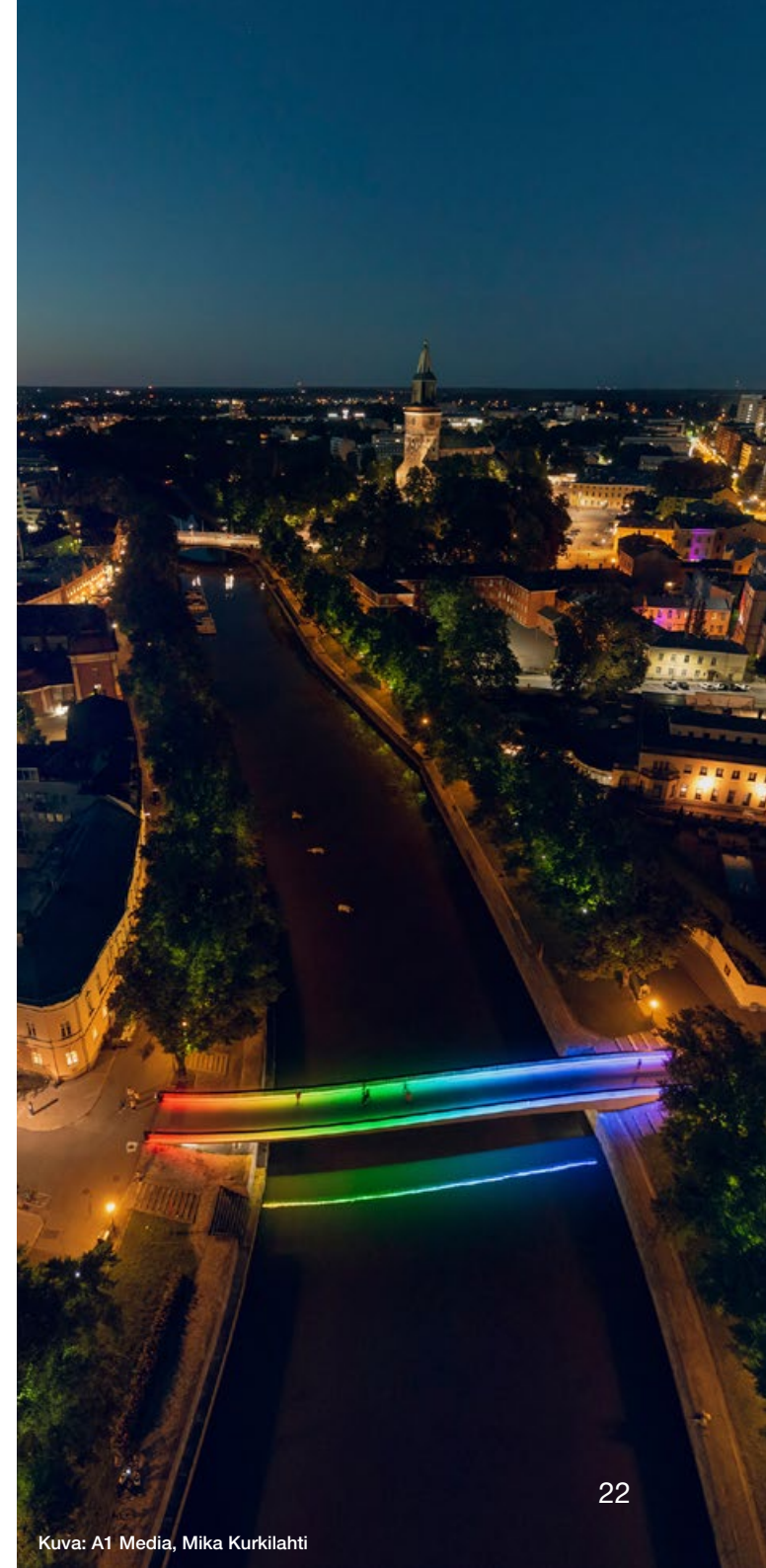
Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Turun kaupungin suurimpia haasteita ovat miesten korkeampi asunnottomuus, matalampi koulutustaso ja suurempi työttömyys verrattuna naisiin. Poikien ylipainoisuus on suurempaa jo varhaislapsuudesta lähtien, kun taas tytöillä yksinäisyys ja ahdistuneisuus korostuvat, etenkin yläkouluikäisistä lähtien. Sukupuolten väliset erot näissä ongelmissa tasoittuvat aikuisuudessa, mutta esimerkiksi eri koulutusryhmien välinen hyvinvointikuilu pysyy merkittävänä.
- Tasa-arvon edistämiseksi kaupungin on jatkettava tiedolla johtamisen kehittämistä asiakas- ja raportointijärjestelmissään. Väestötason hyvinvointia kuvaavien mittarien lisäksi tarvitaan tietoa palveluiden ja resurssien sukupuolittaisesta kohdentumisesta.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma:**
Turun kaupungin henkilöstölle on säännöllisesti tarjolla koulutusta sekä työpajoja yhdenvertaisuudesta, tasa-arvoisuudesta ja sukupuolten moninaisuudesta sekä normitietoisesta pedagogiikasta.

SDG 6 Puhdas vesi ja sanitaatio

Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille.

Turku varmistaa puhtaan veden saatavuuden ja kestävän käytön järjestämällä vesihuollon ja jätevedenkäsittelyn laadukkaasti. Kaupunki omistaa vesihuolto- ja viemärlaitoksia, jotka takaavat asukkaille turvallisen juomaveden ja sanitaation. Turku panostaa vesistökuormituksen vähentämiseen ja vesiensuojeluun, mikä edistää ympäristön hyvinvointia ja kestävä kehitystä.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turun kaupungilla on merkittävä rooli kestävän vedenoton, veden riittävyyden ja jäteveden käsittelyn varmistamisessa. Näillä toimilla turvataan turvallinen juomavesi ja hygienia sekä edistetään vesistöjen suojelua.

Kaupunki omistaa vesihuolto- ja viemärlaitoksia, joiden toiminta vaikuttaa suoraan palvelujen laatuun, hintatasoon ja jätevesien aiheuttaman vesistökuormituksen vähentämiseen.

Puhdas vesi ja sanitaatio ovat keskeisiä osia alueita, joissa kaupunki edistää kestävä kehitystä ja ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Raportointikaudella Turku on tehnyt merkittäviä edistysaskelia vesihuollon ja jäteveden käsittelyn kehittämisessä. Vuonna 2023 käyttöön otettu UV-laitos hygienisoi jatkuvasti puhdistamolta lähtevän jäteveden niin puhtaaksi, että se täyttää uimaveden laatuvaatimukset. Lisäksi kaupungin puhdistamot toimivat huomattavasti ympäristölupien vaatimuksia tehokkaammin, mikä on vähentänyt merkittävästi fosforin, typen ja muiden kuormitusten päätyä vesistöihin.

Ilmastovaikutusten osalta Turun seudun puhdistamo Oy on saavuttanut merkittävän hiilijalanjäljen pienentymisen. Yhdyskuntajäteveden käsittely, lietteen hyötykäyttö biokaasulaitoksessa ja jäteveden hukkalämmön hyödyntäminen tekevät kokonaisuudesta hiilijalanjäljeltään negatiivisen, eli paremmaksi kuin hiilineutraali. Puhdistamo tuottaa energiaa noin kymmenen kertaa enemmän kuin se kuluttaa.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Ilmastonmuutoksen vaikutukset, kuten lisääntyvät hulevedet, aiheuttavat ylivuotoja ja kasvavia kustannuksia puhdistamolle. Ylivuotojen hallintaan ja kustannusten pienentämiseen tarvitaan aktiivista yhteistyötä ja uusia teknologioita.
- Jätevedenpuhdistus on myös huoltovarmuuskriittistä toimintaa, joten toiminnan jatkuvuuden turvaaminen ja kyberturvallisuuden vahvistaminen ovat keskeisiä painopisteitä tulevaisuudessa.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Turun seudun puhdistamo:**
 - Turun seudun puhdistamo pyrkii vähentämään vesistöihin kohdistuvaa kuormitusta, erityisesti fosforin ja typen osalta, ylittäen ympäristöluvan vaatimukset.
 - Turun seudun vesihuoltoyritykset ovat sitoutuneet yhteiseen ympäristöohjelmaan, joka sisältää toimenpiteitä kestävästä vesihuollosta ja Itämeren suojelun edistämiseksi vuoteen 2029 mennessä.
- **Turun vesihuolto:**

Turun Vesihuolto Oy tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää energiatehokkuuden parantamista ja päästövähennyksiä vesihuollon toiminnoissa.

Kuva: Turun seudun puhdistamo

SDG 7 Edullista ja puhdasta energiaa

Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille.

Turku tukee kestävää ja puhdasta energiantuotantoa sekä energiatehokkuuden parantamista omistamiensa energiayhtiöiden kautta. Kaupunki hyödyntää uusia energiamuotoja julkisessa liikenteessä, kuljetuksissa ja kiinteistöissä. Lisäksi kaupungin strategiset yhteisöt ovat sitoutuneet Turun ilmastotavoitteisiin ja edistävät osaltaan siirtymää kohti hiilineutraalia tulevaisuutta.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turku tukee kestävää energiantuotantoa ja energiatehokkuuden parantamista. Kaupunki omistaa energiantuotantolaitoksia, jotka ovat keskeisessä roolissa alueen

ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Uusia energiamuotoja hyödynnetään niin julkisessa liikenteessä kuin kiinteistöissäkin. Turku Energian ja kaupungin strategisten yhteisöjen toimet edistävät kaupungin tavoitetta olla hiilineutraali vuoteen 2029 mennessä.

Raportointikaudella Turku Energia on panostanut pitkäjänteisesti uusiutuvan energian lisäämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen. Yhtiö on toteuttanut ilmasto- ja ympäristöohjelmaa, joka tukee kaupungin ilmastotavoitteita. Turku Energian myymä kaukolämpö, höyry, jäähdytys ja sähkö pyritään tuottamaan täysin hiilineutraalisti vuoteen 2029 mennessä. Käynnissä on sähkökattilainvestointi Pääskyvuoreen, jonka tavoitteena on vähentää polttavien

tekniikoiden ja fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Aurinkopaneelihankkeita, sähköautojen latausratkaisuja ja kysyntäjouston palveluita on toteutettu yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

Turku Energia on ollut mukana EU-rahoitteisissa hankkeissa, kuten RESPONSE ja USER-CHI, edistämässä sähköistä liikku- mista ja kestäviä energiaratkaisuja. Tyyssija- kohteeseen toteutettu uusi energiaratkaisu, joka hyödyntää kaukojäähdytyksen paluuläm- pöä ja kaukolämpöverkkoa, palkittiin European Heat Pump Associationin Heat Pump City of the Year 2024 -palkinnolla.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Tulevaisuuden mahdollisuuksia ovat älykäs ja joustava energijärjestelmä, sähköistyvä kaukolämmön tuotanto ja sektori-integraatio.
- Hukkalämpöjen hyödyntäminen (esim. datakeskukset), lämmön ja kylmän varastoinnin kehittäminen sekä hiilidioksidin talteenotto ja varastointi tarjoavat merkittäviä keinoja energiatuotannon kehittämiseksi.
- Energia-alan tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuutta niin, että kokonaisvaikutus luontoon on positiivinen vuoteen 2035 mennessä.

Konkreettiset tavoitteet 2030

Turku Energia:

- Hiilineutraali energiantuotanto: Kaikki Turku Energian tarjoamat energiamuodot tuotetaan hiilineutraalisti.
- Hukkalämpöjen hyödyntäminen: Datakeskusten ja muiden lähteiden hukkalämpö otetaan laajemmin talteen kaukolämpöverkkoa varten.

Turku Energia, Turun kaupunki ja kehityskumppanit:

- Älykäs energijärjestelmä: Kehitetään joustavia ja tehokkaita energiaratkaisuja, jotka vastaavat kulutushuippuihin ja mahdollistavat uusiutuvan energian laajemman käytön.

SDG 8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

**Edistää kaikkia koskevaa kestäväää talouskasvua,
täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja.**

Turku on merkittävä työllistäjä ja edistää kestäväää talouskasvua vastuullisella henkilöstöpolitiikallaan ja strategisilla hankinnoillaan.

Kaupungin työllisyyspalvelut ja Business Turku tukevat elinkeinoelämän kehitystä, alueen elinvoimaa ja uusien työpaikkojen syntymistä.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turku on alueellaan merkittävä työllistäjä ja vaikuttaa omalla henkilöstöpolitiikallaan sekä hankinnoillaan tavoitteen saavuttamiseen.

Kaupungin työllisyyspalveluilla sekä Business Turulla on tärkeä rooli alueen elinkeinoelämän, elinvoiman ja työllisyyden edistämisessä.

Raportointikaudella Turku on osana työllisyyden kuntakokeilua tarjonnut erityisesti vaikeammin työllistyville turkulaisille urasuunnitteluun, työnhakuun sekä koulutukseen sijoittumiseen liittyvää ohjausta ja palveluita. Lisäksi Ohjaamo on palvellut nuoria, ja Työpisteen tuotanto on tarjonnut matalan kynnyksen työpaikkoja sekä valmennuspolkuja avoimille työmarkkinoille.

Hankinnoilla työllistämisen malli on osa Turun hankintastrategiaa. Tässä mallissa soveltuviin tarjouspyyntöihin ja hankintasopimuksiin sisällytetään ehto, joka velvoittaa sopimuskumppania työllistämään vaikeassa työmarkkina-asemassa olevia henkilöitä, kuten osatyökykyisiä, pitkäaikaistyöttömiä tai työuraansa vasta aloittavia nuoria.

**8 IHMISARVOISTA
TYÖTÄ JA
TALOUSKASVUA**

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Turku muodostaa yhdessä 22 muun varsinaissuomalaisen kunnan kanssa Turun työllisyysalueen, jonka vastuukuntana se toimii. Kaupunki tuottaa jatkossa lakisääteiset työvoimapalvelut alueen kunnille sekä turkulaisille työnantajille ja työnhakijoille.
- Turun tavoitteena on maan suurten kaupunkien keskiarvoa alhaisempi työttömyysaste. Erityistä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajien, nuorten ja pitkään työttömänä olleiden palveluihin.
- Työvoiman kasvu, erityisesti maahanmuuton kautta, ruokkii alueen talouskasvua, mutta vieraskielisen väestön työllisyysaste on edelleen matalampi kuin suomen- ja ruotsinkielisten. Lisäksi nuorten työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ovat merkittäviä haasteita, jotka vaativat uudenlaisia ratkaisuja.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Yleiskaava 2029 / kh 22.5.2017:**
Tavoitteena saavuttaa 115 000 työpaikkaa Turussa vuoteen 2029 mennessä
- **Kaupunkistrategia Turku 2030-luvulla:**
Työttömyysasteemme on maan suurten kaupunkien keskiarvoa matalampi.
- **Yleiskaava 2029:**
Turun telakan ympäristössä sijaitsee Blue Industry Park (BIP). Alueella yhdistyvät niin tuotanto, tuotekehitys kuin tutkimus. Alueelle tavoitellaan sataa yritystä ja 10 000 työntekijää.

Kuva: Hanna Oksanen

SDG 9 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureita

Rakentaa kestävästä infrastruktuuria sekä edistää kestävästä teollisuutta ja innovaatioita.

Turku edistää kestävästä infrastruktuuria maapolitiikan, kaavoituksen ja rakennuttamisen kautta. Tämä kattaa muun muassa katujen ja yleisten alueiden kunnossapidon, jätehuollon ja vesihuollon järjestämisen sekä laadukkaiden tietoliikenneyhteyksien kehittämisen.

Palveluita tuotetaan kaupungin konserniyhteisöjen ja seudullisen yhteistyön avulla, mikä tukee myös yritysten toimintamahdollisuuksia ja alueen elinvoimaa.

Kaupunki hyödyntää tiedolla johtamista varmistaakseen palvelujen kehittämisen ja infrastruktuurin kestävyys sekä asukkaiden hyvinvoinnin.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turku vaikuttaa merkittävästi kestävästä infrastruktuurin kehittämiseen maapolitiikan, kaavoituksen ja rakennuttamisen keinoin. Kaupunki panostaa katujen ja yleisten alueiden kunnossapitoon, jäte- ja vesihuollon järjestämiseen sekä tietoliikenneyhteyksien parantamiseen.

Toimiva infrastruktuuri tukee yritysten ja markkinoiden toimivuutta ja vahvistaa kestävästä kehityksen ratkaisuja. Seudullinen yhteistyö ja kaupungin hankinnat ovat keskeisessä roolissa näiden tavoitteiden edistämisessä.

9 KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA

Kaupunki on toteuttanut hankkeita, kuten kestävästä kaupunkilogistiikan suunnitelman (SULP), joka tukee tehokasta ja päästötöntä tavaraliikennettä.

Älykkäiden energiajärjestelmien kehittäminen ja uusiutuvien energialähteiden hyödyntäminen ovat olleet tärkeitä painopisteitä, ja kiertotalouden sekä resurssiviisauden ratkaisuja on kehitetty yhdessä sidosryhmien kanssa.

Vierailu- ja innovaatiokeskus Joki on vahvistanut kaupungin, yritysten ja korkeakoulujen yhteistyötä tarjoten alustan uusille innovaatioille.

Turun korkeakouluysteistyö on ollut tärkeä osa kestävä kehityksen edistämistä. Kaupunki on tehnyt tiivistä yhteistyötä alueen korkeakoulujen kanssa muun muassa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeissa, jotka keskittyvät digitalisaatioon, uusiutuviin energiaratkaisuihin ja kiertotalouteen. Yhteistyön avulla on kehitetty uusia teknologioita ja toimintamalleja, jotka tukevat niin paikallisia kuin globaalisti merkittäviä kestävä kehityksen tavoitteita. Korkeakoulujen asiantuntemus ja tutkimus ovat olleet keskeisiä tekijöitä kaupungin infrastruktuuri- ja innovaatioprojekteissa.

Viime vuosina TKI-toiminta on ollut keskeisessä roolissa Turun kehityksessä. Business Turku on edistänyt bio- ja kiertotalouden hankkeita sekä energiatehokkuuden innovaatioita yhteistyössä paikallisten toimijoiden ja korkeakoulujen kanssa. Kaupunki on osallistunut useisiin EU-rahoitteisiin hankkeisiin, jotka tukevat digitalisaatiota, vähähiilisiä energiaratkaisuja ja kestävää liikkumista. Näiden toimenpiteiden kautta Turku vahvistaa asemaansa kestävä kehityksen ja innovaatioiden edelläkävijänä.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Turun kaupungin näkökulmasta merkittävimpiä tulevaisuuden haasteita kestävä infrastruktuurin, teollisuuden ja innovaatioiden edistämässä ovat rahoituksen riittävyys, teknologian hyödyntäminen sekä yhteistyön vahvistaminen paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.
- Rahoituksen riittävyys korostuu erityisesti suurten investointien, kuten energiatehokkuuden, uusiutuvan energian ja kestävä liikenteen ratkaisujen toteuttamisessa. Ilman riittävää taloudellista panostusta kestävä kehityksen tavoitteet jäävät toteutumatta. Turku tarvitsee uusia rahoitusmalleja, jotka yhdistävät julkisia ja yksityisiä resursseja, sekä strategista suunnittelua, jotta resurssit kohdennetaan tehokkaasti.
- Teknologian hyödyntämisen osalta haasteena on varmistaa pääsy innovatiivisiin ja ympäristöystävällisiin ratkaisuihin. Esimerkiksi kiertotalouteen, energiatehokkuuteen ja älykkääseen kaupungin infrastruktuuriin liittyvät teknologiat vaativat jatkuvaa kehitystyötä ja investointeja. Turun on myös varmistettava, että sen asukkaat, yritykset ja organisaatiot voivat hyötyä teknologiansiirrosta ja uusista ratkaisuista.
- Yhteistyön vahvistaminen on ratkaisevassa roolissa haasteiden selättämisessä. Seudullinen yhteistyö muiden Varsinais-Suomen kuntien kanssa on tärkeää esimerkiksi ilmastotoimien ja liikennejärjestelmien kehittämisessä. Kansainvälisesti Turun on jatkettava aktiivista osallistumista EU-rahoitteisiin hankkeisiin ja kaupunkien välisiin verkostoihin, kuten Itämeren alueen yhteistyöhön, joissa jaetaan teknologiaa, tietoa ja hyviä käytäntöjä.

SDG 9 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureita

- Tietopohjan kehittäminen päätöksenteon tueksi on myös keskeinen haaste. Ajantasaisen ja laadukkaan tiedon kerääminen ja analysointi mahdollistavat paremman seurannan ja arvioinnin tavoitteiden edistymisestä. Tämä on erityisen tärkeää ilmastobudjetin seurannassa sekä infrastruktuurihankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Näiden haasteiden ratkaiseminen vaatii Turulta strategista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa hyödynnetään vahvaa korkeakouluyhteistyötä, innovaatioita ja eri toimijoiden välistä kumppanuutta. Turun tavoitteena on rakentaa kestävä ja kilpailukykyinen kaupunki, joka toimii esimerkkinä sekä kansallisesti että kansainvälisesti kestävä kehityksen edistämisessä.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Turun kaupunkistrategia:**
Palvelut ovat moderneja, älykkäitä ja suurin osa digitaalisesti saatavilla. Tavoitteen mittareina käytetään digitaalisten palveluiden määrää suhteessa palveluiden kokonaismäärään sekä käyttäjäkokemusta.
- **Tuleva elinvoimaohjelma:**
Turun kaupunki kasvattaa TKI-panostusten osuutta 4 %:iin vuoteen 2030 mennessä
- **MAL-sopimus:**
Vähintään 85 % uusien asemakaavojen asuinkerrosalasta suunnataan maakuntakaavan kaupunki-/taajamatoimintojen kehittämisen kohdealueille ja monipuolinen asuntotuotanto vastaa erilaisten asukkaiden tarpeisiin.

Kuva: Heikki Räisänen

SDG 10 Eriarvoisuuden vähentäminen

Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä.

Turku vaikuttaa eriarvoisuuden vähentämiseen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien sekä monipuolisten palveluiden, kuten koulutuksen, liikunnan ja harrastusmahdollisuuksien, avulla. Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä järjestöjen, oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa varmistaakseen palveluiden saavutettavuuden kaikille. Lisäksi Turku painottaa asukkaiden ja sidosryhmien aktiivista osallistamista kaupungin toimintaan ja päätöksentekoon, mikä tukee avoimuutta ja osallisuuden vahvistamista.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turku vaikuttaa eriarvoisuuden vähentämiseen monilla toimilla, kuten hyvinvointi-, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmilla sekä palvelutarjonnalla. Koulutus-, liikunta- ja

harrastusmahdollisuuksien parantaminen sekä asukkaiden ja sidosryhmien osallistaminen päätöksentekoon ovat keskeisiä keinoja tavoitteen saavuttamiseksi.

Turku on tarttunut segregaatioon ja sen vaikutusten ehkäisyyn kokonaisvaltaisella otteella. Kaupunki on kehittänyt yhteisvaikuttavan johtamisen toimintamallin, jonka tavoitteena on tiedolla johtaminen ja alueiden eriytymisen ymmärryksen lisääminen. Trimble Locus Cloud -paikkatietoalustan ja raportointiportaalin avulla kaupunki kerää ja analysoi tietoa asukkaiden hyvinvoinnista ja sosioekonomisista muutoksista.

Vuonna 2023 Turku toteutti yhteistyössä Ubigu Oy:n kanssa paikkatietopohjaisen selvityksen alueiden eriytymisestä, mikä tarjoaa maantieteellisesti tarkkaa tietoa segregaatiossa. Tulosten perusteella palveluita, kuten

liikuntapalveluja, kohdennetaan alueille, joilla tarve on suurin.

Koulusegregaation ehkäisemiseksi Turussa toteutetaan ”Kaikil’ hyvä opintie” -ohjelmaa, joka sisältää tiekartan segregaatioon vähentämiseen. Lisäksi koulujen resurssien jakoa on uudistettu tukemaan tasavertaisia oppimismahdollisuuksia. Kouluja hyödynnetään myös aluekehittämisen moottoreina ”Koulu alustana” -toimintamallin kautta, joka avaa kouluja laajempaan yhteisökäyttöön.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Turun suurimpia haasteita on segregaatian ehkäiseminen pitkäjänteisesti. Eriyttämiskehityksen pysäyttäminen vaatii systemaattista suunnittelua, riittäviä resursseja ja arviointimallien kehittämistä. Resurssien vaikuttavuuden mittaaminen on haastavaa, ja tulokset näkyvät usein vasta pitkällä aikavälillä. Segregaation torjumiseksi tulee varmistaa, että investointien ja hankkeiden arvioinnissa otetaan huomioon niiden vaikutukset eriarvoisuuden vähentämiseen.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Esityslistat/pöytäkirjat:**
Segregaation vaikutusten mittariston kehittäminen ja juurruttaminen kaupungin päätöksentekoon.
- **Lasten ja nuorten ydintyöryhmä / Turun kaupungin toimintasuunnitelma 2025–2027:**
Koulusegregaatian vähentämisen tiekartta ja sen toimenpiteiden käyttöönotto kaikilla kouluasteilla yhteisöllisyyden lisäämiseksi.
- **Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma:**
Turun kaupunki sitoutuu heikommassa asemassa olevien ja vähemmistöryhmien tarpeiden ja näkökulmien systemaattiseen huomioimiseen sekä päätöksenteossa että palveluiden suunnittelussa, edistäen yhdenvertaisuutta ja osallisuutta kaikilla toiminnan tasoilla.

SDG 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt

Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat.

Turku edistää turvallisia ja kestäviä kaupunkiympäristöjä maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen kautta. Kaupunki kehittää infraa, tarjoaa kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja ja panostaa asukkaiden osallistamiseen päätöksentekoon. Turun toiminnassa korostuvat myös alueiden hoito, liikennesuunnittelu, joukkoliikenteen kehittäminen sekä lähiympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden parantaminen, jotka kaikki tukevat kestävästä kaupunkikehityksen tavoitteita.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turku edistää kestäviä kaupunkeja ja yhteisöjä maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen avulla. Kaupunki panostaa kestävästä yhdyskuntarakenteeseen, osallistuvaan

kaupunkisuunnitteluun ja monimuotoisen asuinympäristön luomiseen. Kaupunki tukee myös joukkoliikenteen kehitystä, pyöräily- ja kävelyreittien parantamista sekä hulevesien hallintaa ilmastomuutoksen vaikutusten ehkäisemiseksi.

Turun yleiskaava 2029 suuntaa kasvua kaupungin keskustaan ja joukkoliikenteen pääreittien varsille, mikä tukee toimivaa ja kestävästä kaupunkirakennetta. Uusista asemakaavoista 96 % sijoittuu tiivistyvän kaupunkirakenteen alueelle. Tavoitteena on vähentää autoriippuvuutta ja lisätä kestävien kulkutapojen käyttöä.

Kaupunki on ottanut käyttöön hulevesien hallintamääräyksiä ja siniviherkertoimia, jotka tukevat vehreän, ekologisen ja viihtyisän ympäristön rakentamista. Nämä toimenpiteet auttavat myös hulevesitulvien ehkäisyssä ja edistävät luonnon monimuotoisuutta.

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Asukkaiden osallistaminen on keskeinen osa Turun suunnittelua. Kaupunki hyödyntää monipuolisia osallistumismenetelmiä, kuten kaavojen yleisötilaisuuksia, palautepalveluita, asukasbudjettia ja digitaalisia Kerro kantasi -kyselyjä. Näiden avulla parannetaan päätöksenteon saavutettavuutta ja avoimuutta.

Yhdyskuntateknisten palvelujen asukastyytyväisyyttä on seurattu vuodesta 1996. Vuonna 2023 tyytyväisimpiä oltiin juomaveden laatuun, kierrätysmahdollisuuksiin ja katuvalaistukseen. Kehittämistä kaivattiin erityisesti jalankulku- ja pyöräteiden talvikunnossapidossa.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Turun nopea väestönkasvu vaatii joukkoliikenteen ja kestävästä kaupunkirakenteesta jatkuvaa kehittämistä. Vuoden 2024 väestöennusteen mukaan Turun väkiluku voi kasvaa jopa 59 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. Tähän varaudutaan uudistamalla joukkoliikennettä, kuten aloittamalla Fölin runkolinjastot vuonna 2025 ja jatkamalla raitiotien suunnittelua.
- Rakentamisen hiilijalanjäljen vähentäminen on keskeinen tavoite. Kaupungin rakennusjärjestykseen esitetään raja-arvoja hiilijalanjäljelle, joita on tarkoitus kiristää asteittain. Kaavoituksessa asetetaan vähähiilisyyttä tukevia määräyksiä, kuten kannustetaan rakennusmateriaalien uudelleenkäyttöön ja olemassa olevien rakennusten säilyttämiseen.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Ilmastosuunnitelma 2029:**
Rakennetaan suuren kapasiteetin hiilineutraali joukkoliikennejärjestelmä tukemaan kestävästä kaupunkikehitystä ja palvelemaan kasvavaa tarvetta päälinjoilla.
- **Kaupunginhallitus 8.2.2021 § 70:**
Siniviherkertoimen laajentaminen: Kaikilla uusilla asemakaavoilla tavoitellaan kestävästä ja vihreää kaupunkiympäristöä.
- **Ilmastosuunnitelma 2029 ja yleiskaava 2029:**
Jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta lisätään aktiivisin toimin. Kestävien kulkumuotojen osuus on yli 66 prosenttia vuonna 2030.
- **Yleiskaava 2029:**
Jalankulku- ja jalankulun reunavyöhykettä laajennetaan. Keskustan saavutettavuutta parannetaan laadukkailla pyöräteillä ja tehokkaalla joukkoliikenteellä. Keskustan liikenteelliset yksityiskohtaiset tavoitteet on kuvattu kohdassa Liikkuminen kestävässä kaupunkirakenteessa.

SDG 12 Vastuullista kuluttamista

Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.

Turku edistää kestävästä kuluttamisesta ja tuotantoa vähentämällä ruokahävikkiä, pienentämällä jätteen määrää ja panostamalla jätteen tehokkaaseen käsittelyyn. Kaupunki noudattaa kestävä kehityksen periaatteita julkisissa hankinnoissaan, joissa huomioidaan ympäristö ja sosiaalinen vastuu. Suurin osa hankinnoista kohdistuu palveluihin, mutta merkittävien hiilijalanjälki syntyy rakennusten energiankulutuksesta ja rakentamisesta. Hiilijalanjäljen pienentämiseksi Turku panostaa energiatehokkaisiin ratkaisuihin.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turun kaupunki edistää vastuullista kuluttamista ja kestävä tuotantoa useilla sektoreilla. Kaupunki keskittyy ruokahävikin vähentämiseen,

kiertotalouden edistämiseen, julkisten hankintojen vastuullisuuden parantamiseen sekä kestävien toimintamallien integroimiseen eri toimialoilla. Tavoitteena on myös kasvattaa vastuullisuustietoisuutta kaupungin asukkaiden ja työntekijöiden keskuudessa.

Turun kaupungin hankintastrategia ohjaa kaikkia kaupungin hankintoja kohti vastuullisempia toimintamalleja. Kaupunki on ottanut käyttöön kategoriastrategioita, jotka sisältävät kestävyteen, taloudellisuuteen ja sosiaaliseen vastuuseen liittyviä laatuvaatimuksia. Näiden avulla hankinnoissa otetaan huomioon esimerkiksi ympäristöystävällisyys, kiertotalous ja päästön vähentäminen.

Ruokapalveluissa tavoitteet ovat keskittyneet ruokahävikin puolittamiseen ja kasvisaterioiden lisäämiseen. Esimerkiksi kouluissa kasvisruokavaihtoehto on saatavilla päivittäin, ja

12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA

ruokahävikin vähentämiseksi tehdään aktiivisesti yhteistyötä palveluntuottajien kanssa. Vuoteen 2023 mennessä perusruokalistan hiilijalanjälki on pienentynyt vähintään 30 % korvaamalla naudanlihaa vähähiilisillä proteiinivaihtoehdoilla.

Kaupunki on myös järjestänyt ”Vastuullinen hankkija” -koulutuksia työntekijöilleen, joissa keskitytään ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyys huomioon julkisissa hankinnoissa. Lisäksi kaupunki on ottanut käyttöön oppilas- ja asukasosallistamista koskevia toimintamalleja, kuten ruokaraateja ja oppilaskuntien yhteistyötä, jotta vastuullinen kuluttaminen juurtuu arkeen jo varhain.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Kaupungin tulevaisuuden haasteena on lisätä julkisten hankintojen vastuullisuuskriteerien laatimista ja käyttöönottoa. Tämä edellyttää laajaa yhteistyötä hankinta-ammattilaisten, kestävän kehityksen asiantuntijoiden ja markkinatoimijoiden kanssa. Markkinakartoituksia tehdään kaikissa suurissa tavara- ja palveluhankinnoissa, jotta vastuullisuustavoitteet voidaan huomioida paremmin.
- Ruokapalveluiden osalta tavoitteena on edelleen puolittaa ruokahävikki, lisätä kasvisten kulutusta ja kehittää hiilijalanjäljen vähentämistä ruokatuotannossa. Kaupunki aikoo hyödyntää uusia kansallisia ravitsemussuosituksia julkisten ruokapalveluiden suunnittelussa, ja tarkoituksena on myös kasvattaa lasten ja nuorten tietämystä kestävästä ruokavalinnoista.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Hankintastrategia:**
 - Kiertotalouden osuus kaikissa hankintakategorioissa nostetaan merkittävästi.
 - Huomioidaan harmaan talouden ehkäisy jokaisessa kaupungin hankinnassa.
- **Hankintastrategia ja Turun kaupungin hankintastrategian toimeenpanon yhteenveto 2023:**
"Vastuullinen hankkija" -koulutuksen suorittaneiden määrän kaksinkertaistaminen.

SDG 13 Ilmastotekoja

Toimia kiireellisesti ilmastomuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.

Turku toteuttaa kunnianhimoista ilmastosuunnitelmaa, jonka tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2029 mennessä. Kasvihuonekaasupäästöjä on onnistuttu vähentämään lähes 70 % vuoden 1990 tasosta, ja päästöt asukasta kohti ovat alhaisimmat Suomen suurista kaupungeista. Suurimmat päästövähennykset on saavutettu siirtymällä fossiilisista polttoaineista uusiutuvaan energiaan. Myös liikenteen päästöjä on onnistuttu vähentämään merkittävästi.

Kaupunki hyödyntää ilmastobudjetointia investointien vaikuttavuuden arvioinnissa ja edistää ilmastotavoitteita maankäytön, rakentamisen, liikenteen ja energiatehokkuuden ratkaisulla.

Ilmastotietoisuutta lisätään aktiivisesti, ja alueen yritykset ja yhteisöt ovat mukana ilmastokaupunkisopimuksessa. Samalla kehitetään varautumista ilmastoriskeihin ja sopeutumista ilmastomuutoksen vaikutuksiin.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turun kaupunki on sitoutunut hiilineutraaliustavoitteeseen vuoteen 2029 mennessä ja on kansallisesti ja kansainvälisesti johtava ilmastokaupunki. Kaupunki vaikuttaa ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen energiaratkaisujen, maankäytön, kaavoituksen, liikenteen, asumisen ja rakentamisen kautta.

Lisäksi kaupungin tehtävänä on lisätä ilmastotietoisuutta ja edistää kestäviä toimintamalleja niin asukkaiden kuin elinkeinoelämän keskuudessa.

Raportointikaudella Turun kaupunki on ottanut käyttöön ilmastobudjetoinnin, joka ohjaa ja seuraa hiilineutraaliustavoitteen toteutumista.

Kaukolämmön tuotannossa on siirrytty vähähiisiin ratkaisuihin hyödyntämällä hukkalämpöjä, biopolttoaineita ja lämpöpumppuja.

Lisäksi kaupunki on käynnistänyt raitiotien suunnittelun osana päästötöntä joukkoliikennettä ja sisällyttänyt rakennushankkeiden hiilijalanjäljen raja-arvot rakennusjärjestykseen, joita kiristetään asteittain.

Kaavoituksessa on otettu käyttöön vähähiilisyyttä tukevia määräyksiä, kuten kierrätysvaatimuksia ja materiaalien uudelleenkäyttöä koskevia vaatimuksia.

Ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautumiseksi asemakaavoissa on annettu hulevesien

hallintaa koskevia määräyksiä rankkasateiden ja tulvien estämiseksi.

Lisäksi kaupungin infrastruktuuri-investoinnit on suunnattu ilmastokestävyyden parantamiseen, kuten lämpöpumppuratkaisuihin ja sähkökattiloiden käyttöönottoon fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämiseksi.

Raportointikaudella Turku on myös aktivoinut ilmastojoukkueensa, joka toimii kaupungin ilmastotavoitteiden edistämiseksi yhteisöllisenä verkostona.

Ilmastojoukkue yhdistää kaupungin asukkaat, yritykset ja yhteisöt toimimaan yhdessä hiili-neutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2029 mennessä.

Joukkueen jäsenet, mukaan lukien yli 90 yritystä ja organisaatiota, ovat sitoutuneet konkreettisiin päästövähennystoimiin ja jakavat parhaita käytäntöjä ilmastotyön tueksi. Yhteistyöverkosto toimii myös alustana ilmastotietoisuuden lisäämiselle ja yhteisille hankkeille, jotka tukevat kaupungin vähähiilisiä tavoitteita.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

Turun tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää alueen keskeisten toimijoiden entistä vahvempaa osallistumista ilmastotoimiin sekä jatkuvaa panostusta vähähiilisiin ratkaisuihin, uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuden parantamiseen sekä kestävään liikkumiseen. Kaupungin infrastruktuuria on kehitettävä ilmastokestävyyden vahvistamiseksi, ja kaa-voituksen on edelleen tuettava vähähiilistä rakentamista ja kiertotaloutta.

Asukkaiden ilmastotietoisuuden lisääminen ja heidän aktiivinen osallistumisensa ilmastotoimiin ovat keskeisiä tulevaisuuden painopisteitä. Kaupungin on hyödynnettävä osallistavia toimintamalleja ja viestintää kannustaakseen kestäviin elämäntapoihin. Samalla kaupunki tähtää siihen, että ilmastonmuutokseen sopeutuminen, kuten hulevesien hallinta ja tulvariskien vähentäminen, integroidaan osaksi kaikkia kaupunkisuunnittelun ja infrastruktuurin kehittämisen tasoja.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Hiilineutraali Turku vuoteen 2029 mennessä**
 - Ilmastosuunnitelma 2029
 - Ilmastokaupunkisopimus
 - Ilmastobudjetointi
- **Kestävän energiakäänteen jatkokehitys**
 - siirtyminen kohti ei-polttavia ratkaisuja
 - energiauudistus rakennetussa ympäristössä ja ihmistoiminnoissa
 - Ilmastosuunnitelma 2029
 - Ilmastokaupunkisopimus
 - Ilmastobudjetointi
- **Vähähiilisen liikkumisen toimenpiteet**
 - Kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma (SUMP)
 - Joukkoliikenteen kehittäminen
 - Kävelyn ja pyöräilyn kehitystoimet
 - Liikkumiskulttuuria ja -ratkaisuja uudistava laaja hanketyö
- **Hiilinelujen (ja luonnon monimuotoisuuden) vahvistaminen**
 - Ilmastosuunnitelma 2029
 - Turun kaupungin metsäohjelma
 - LUMO-ohjelma
 - Maankäyttö ja kaavoitus
- **Kestävä yhdyskuntarakenne ja rakentaminen**
 - Kestävän kaupunkikehityksen kärkihankkeet
 - Kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteistyö (ja MAL-sopimus)
 - Asuinkerrostalojen uudisrakentamisen hiilijalanjäljen raja-arvo (16,0 kgCO₂e/m²/a, tulee osoittaa viimeistään loppukatselmuksessa).

Lausunto Turun kaupungin rakennusjärjestysehdotus
- **Ilmastobudjetin säännöllinen seuranta ja raportointi kaikilla sektoreilla**
 - Ilmastosuunnitelma 2029

SDG 14 Vedenalainen elämä

Säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistää niiden kestäväää käyttöä.

Turku edistää tavoitetta kaavoituksen, vesien suojelun ja jätevesien käsittelyn tehostamisen kautta. Lisäksi kaupunki hyödyntää kestäviä julkisia hankintoja ja investointeja sekä tukee tutkimustoimintaa ja yhteistyötä vesistöjen suojelun parantamiseksi.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turun kaupunki on aktiivinen toimija Itämeren suojelussa ja merten kestävään käytön edistämisessä. Kaupunki vaikuttaa tavoitteen toteutumiseen kaavoituksen, vesien suojelun, jätevesien käsittelyn, kestävien hankintojen ja tutkimustoiminnan kautta. Näillä toimenpiteillä pyritään turvaamaan vesiekosysteemien hyvinvointi ja vähentämään kaupungin vesistökuormitusta.

Turku toteuttaa yhdessä Helsingin kaupungin kanssa neljättä Itämeri-toimenpideohjelmansa vuosina 2024–2028, joka sisältää 27 konkreettista toimenpidettä vesistökuormituksen vähentämiseksi.

VLR:n raportointikaudella kaupunki on muun muassa ottanut käyttöön uuden UV-hygienisointilaitoksen, joka parantaa meri-alueen veden laatua ja täyttää uimakelpoisuusvaatimukset. Kaupungin alueille on lisätty kolme veneiden septitankkien tyhjennysasemaa, ja luonnonmukaisten hulevesiratkaisujen rakentamista on jatkettu useilla alueilla.

Turun yleiskaavaan (2029) on sisällytetty ainutlaatuinen kestävä vesienhallintakartta, ja uusi rakennusjärjestys vaatii siniviherkertoimen huomioimista. Näillä toimilla pyritään edistämään ekologista monimuotoisuutta ja hallitsemaan hulevesiä.

Kaupunki on toteuttanut virtavesien kunnostushankkeita, kuten Kuninkojan kaupunkipuron ja Järvijoen latva-alueiden elvyttämistä. Lisäksi kaupungin vuokrapelloilla on otettu käyttöön toimia, jotka vähentävät ravinteiden huuhtoutumista vesistöihin.

Turun Satama on kehittänyt ympäristöystävällisiä jätteiden vastaanottojärjestelmiä, ja ympäristöperusteiset satamamaksut kannustavat käyttäjiä kestäviin toimintatapoihin.

Kaupungin ruokapalveluissa lähikalan käyttöä on lisätty, ja hiilijalanjälkilaskentaa on hyödynnetty ruokalistasuunnittelussa.

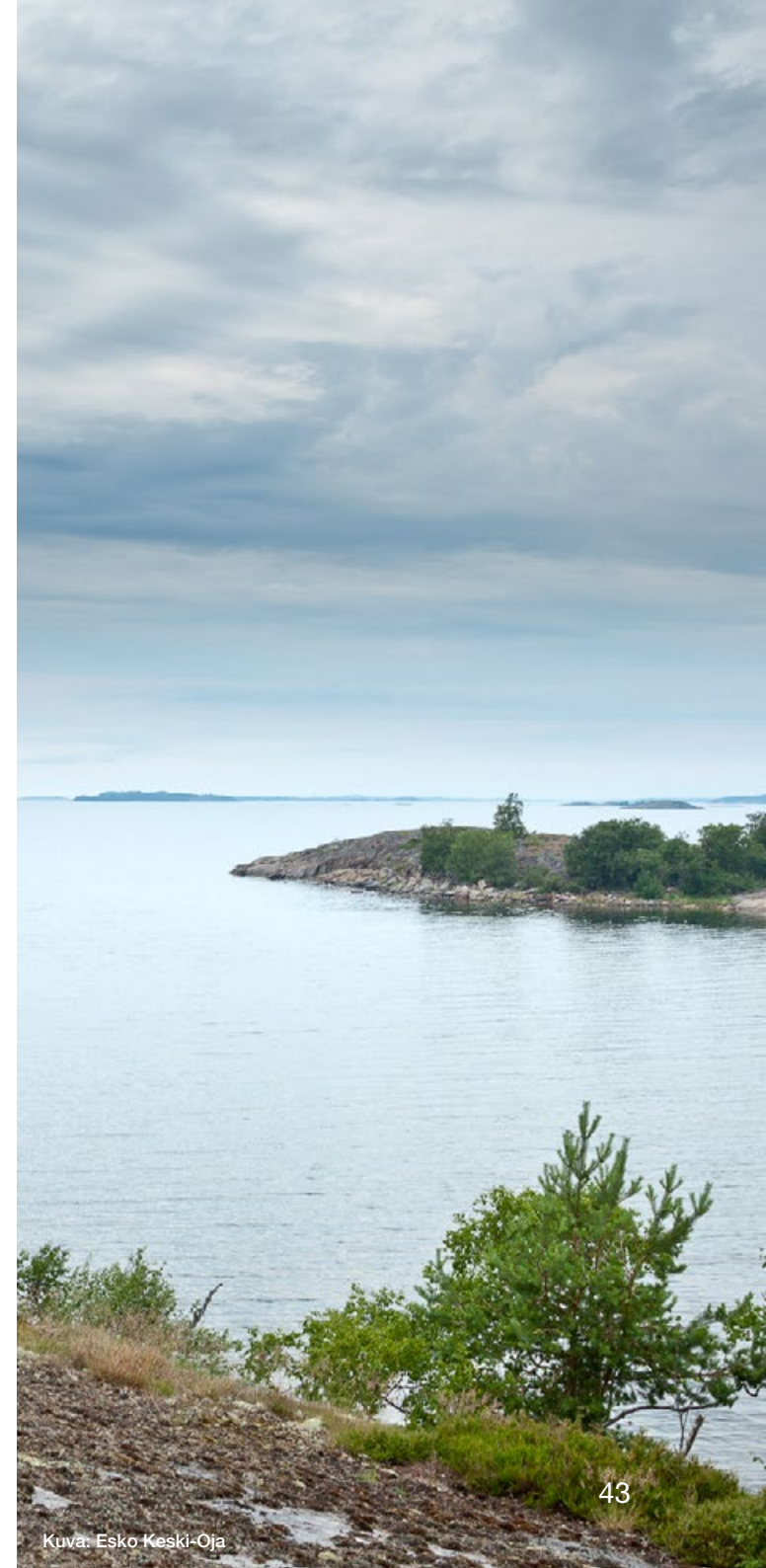
Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Turun kasvu ja kaupungin tiivistyvä rakenne lisäävät painetta vesiekosysteemien suojeluun. Ilmastonmuutoksen vaikutukset, kuten lisääntyneet sademäärät ja hulevesien kuormitus, edellyttävät innovatiivisia ratkaisuja.
- Kaupunki tavoittelee omistamiensa suojelualueiden pinta-alan kasvattamista 25 % vuoteen 2029 mennessä ja vedenalaisten luontotyyppien ja lajien kartoittamista vuoteen 2027 mennessä. Lisäksi Halistenkosken kunnostussuunnitelman on määrä valmistua vuoteen 2025 mennessä.
- Osallistavan päätöksenteon ja yhteistyön vahvistaminen tutkimuslaitosten ja asukkaiden kanssa ovat keskeisiä keinoja saavuttaa kestävä vesienhallinnan ja meren suojelun tavoitteet.
- Kaupunki pyrkii myös lisäämään tietoisuutta merten merkityksestä esimerkiksi Itämeripäivän ja muiden merilukutaitoa edistävien tapahtumien avulla.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Hulevesistrategia:**
Hulevesikuormituksen vähentäminen 20 % nykyisestä tasosta.
- **Turun luonnon monimuotoisuusohjelma (LUMO):**
 - Luonnonsuojelullisesti arvokkaiden alueiden ja suojelualueiden pinta-alan kasvattaminen 25 %.
 - Vedenalaisten luontotyyppien ja lajien kartoitus toteutettuna vuoteen 2027 mennessä.

SDG 15 Maanpäällinen elämä

Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestäväää käyttöä; edistää metsien kestäväää käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen.

Turku edistää luonnon monimuotoisuutta alueellaan maankäytön suunnittelun, kaavoituksen ja rakentamismääräysten avulla. Kaupunki omistaa merkittäviä metsäalueita ja vastaa pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuksesta, mikä tukee kestäväää ympäristöhoitoa. Seudullinen yhteistyö ja kumppanuudet muiden toimijoiden kanssa vahvistavat tavoitteen toteutumista.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turun kaupunki vaikuttaa merkittävästi luonnon monimuotoisuuden edistämiseen omalla alueellaan ja seudullisessa yhteistyössä. Kaupunki hyödyntää maankäytön suunnittelua,

kaavoitusta ja rakentamismääräyksiä sekä vastaa metsäalueidensa hoidosta ja pilaantuneiden maa-alueiden kunnostamisesta. Lisäksi kaupunki toteuttaa ennakoivaa maankäytön suunnittelua kattavien luontoselvitysten avulla ja edistää uusien luonnonsuojelualueiden perustamista.

Turku hyväksyi vuonna 2023 ensimmäisen luonnon monimuotoisuusohjelmansa (LUMO 2023–2029), jonka tavoitteena on kasvattaa kaupungin omistamien luonnonsuojelualueiden pinta-alaa vähintään 25 %.

Ohjelman puitteissa on kunnostettu jalopuu-metsiköitä, ketoja, niittyjä ja suoalueita sekä parannettu uhanalaisten lajien elinympäristöjä. Vieraslajitorjuntaa on tehostettu, ja luonnon monimuotoisuusosaamista on alettu jalkauttaa kaupungin toimintaan.

Keskeisiä hankkeita ovat olleet muun muassa Mälikkälän luonnonsuojelualueen perustaminen ja Pomponrahkan suon ennallistaminen HELMI-hankkeen tuella. Kaupunki on toteuttanut myös Rannikko-Life-hanketta, jossa on keskitytty Natura-alueiden hoitoon ja kehittämiseen.

Turku on lisäksi toteuttanut useita kaupungin kattavia luontoselvityksiä, kuten metsäverkosto-, liito-orava- ja viheralueiden saavutettavuusselvityksiä. Näiden avulla kaupunki pyrkii ohjaamaan maankäyttöään kestävään suuntaan, jossa luonnonarvot huomioidaan ennakoivasti.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Turku tavoittelee LUMO-ohjelmansa täysimääräistä toteuttamista vuoteen 2029 mennessä ja uuden ohjelman valmistelua vuoteen 2030. Kaupunki pyrkii myös saavuttamaan 10 prosentin suojeluasteen EU:n biodiversiteettistrategian mukaisesti. Tämä edellyttää luonnonsuojelun priorisointia talousarvioissa ja riittävien henkilöresurssien turvaamista.
- Maankäytön suunnittelussa on tärkeää ehkäistä viheralueiden vähenemistä ja asettaa selkeitä tavoitteita viherympäristön laadun ja määrän säilyttämiseksi. Luonnonsuojelun uudenlaiset mahdollisuudet, kuten kotimaisen kasvillisuuden käyttö ja uuselinympäristöjen perustaminen, tulee ottaa laajemmin käyttöön.
- Luonnon monimuotoisuusosaamisen jalkauttaminen kaikille hallinnon tasoille ja kaupungin konserniyhtiöihin on keskeistä, jotta kestävyyttä voidaan edistää osana normaalia toimintaa.

Konkreettiset tavoitteet 2030

Turun luonnon

monimuotoisuusohjelma (LUMO):

- Kasvattaa Turun kaupungin omistamien luonnonsuojelualueiden pinta-alaa vähintään 25 %.
- Saavuttaa 10 prosentin suojeluaste EU:n biodiversiteettistrategian mukaisesti.
- Laajentaa luonnonsuojelullisesti arvokkaiden elinympäristöjen kunnostusta ja perustaa uusia elinympäristöjä uhanalaisille lajeille.

SDG 16 Rauha, oikeus ja hyvä hallinto

Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla.

Turku edistää turvallista ja viihtyisää kaupunkiympäristöä kaavoituksen ja rakentamisen avulla. Kaupunki on lähidemokratian keskeinen toimija, ja sen päätöksenteolla sekä asukkaiden mahdollisuudella osallistua ja vaikuttaa on suuri merkitys luottamuksen rakentamisessa, yhteiskuntarauhan vahvistamisessa ja demokraattisen yhteiskunnan tukemisessa.

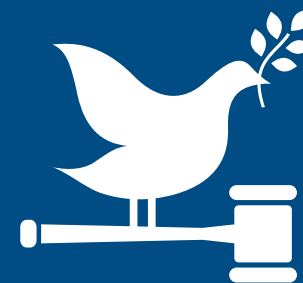
2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turun kaupunki edistää rauhan, oikeuden ja hyvän hallinnon periaatteita keskittymällä erityisesti turvallisen ja viihtyisän kaupunkiympäristön luomiseen kaavoituksen ja rakentamisen avulla.

Viime vuosina kaupunki on tehnyt merkittäviä panostuksia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseen. Esimerkiksi asukasbudjetoinnin kokonaispotti on nostettu pormestariohjelman mukaisesti kolmeen miljoonaan euroon, ja uusia demokratian menetelmiä, kuten puntaroiva kansalaiskeskustelu, on vakiinutettu osaksi kaupungin osallisuustyötä.

Turussa toimii monipuolinen valikoima vaikuttajaryhmiä, kuten vanhus-, vammais- ja nuorisoneuvostot, monikulttuurisuusneuvosto sekä lasten parlamentti, jotka tarjoavat alustan erilaisten ryhmien osallisuudelle ja vaikuttamiselle. Kaupunki on erityisesti pyrkinyt lisäämään monikulttuuristen asukkaiden ja lasten osallistumismahdollisuuksia. Näiden ryhmien kautta asukkaat voivat vaikuttaa merkittäviin päätöksiin, jotka edistävät yhdenvertaisuutta ja osallisuutta.

16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

Turku on myös integroinut kestävän kehityksen työnsä tiiviisti osaksi kaupunkistrategiaansa. Strategian keskeinen osa, VLR-mittarit, mahdollistaa kestävän kehityksen tavoitteiden systemaattisen seurannan ja toimien vaikuttavuuden arvioinnin.

Lisäksi kaupunki on kehittänyt tiedolla johtamisen käytäntöjä, jotka tukevat päätöksenteon avoimuutta ja perustuvat ajankohtaiseen ja tarkkaan tietoon. Näitä tietoja hyödynnetään esimerkiksi asukkaiden hyvinvoinnin ja segregatiokehityksen analysoinnissa, mikä auttaa kohdentamaan resursseja tehokkaasti ja oikeudenmukaisesti.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Turkua haastavat tulevaisuudessa muun muassa väestönkasvu sekä segregaaation lisääntymisen ehkäisy ja kaikkien väestöryhmien osallisuuden varmistaminen. Segregaation ehkäisyyn liittyvä toimintamalli, joka mahdollistaa kaikille turkulaisille hyvän elämän edellytykset, on keskeisessä asemassa. Tämä vaatii resurssien kohdentamista sekä pitkäjänteistä sitoutumista.
- Kaupungin tavoitteena on jatkaa puntaroivien demokratiamenetelmien kehittämistä ja varmistaa niiden vaikuttavuus. Demokratian vahvistamisessa korostuvat erityisesti heikommassa asemassa olevien ryhmien osallisuus ja asukaslähtöisten käytäntöjen edelleen kehittäminen. Tämä edellyttää kaupungin yksiköiden ja konserniyhtiöiden välistä tiivistä yhteistyötä.
- Turku jatkaa kestävän kehityksen työnsä vahvistamista kaupunkistrategian kautta ja syventää yhteistyötä alueellisten ja kansallisten toimijoiden kanssa. VLR-mittarien käyttöä laajennetaan, ja niiden avulla seurataan, miten hyvin kaupunki onnistuu rauhan, oikeuden ja hyvän hallinnon edistämisessä. Näin varmistetaan, että kaupungin toimenpiteet vastaavat asukkaiden tarpeisiin ja tukevat yhteiskuntarauhaa pitkällä aikavälillä.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Asuinalueiden eriarvoisuuden vähentäminen:**
Tavoitteena on viihtyisien, saavutettavien ja turvallisten asuinalueiden luominen sekä alueiden eriarvoisuuden merkittävä vähentäminen
– [Esityslistat/pöytäkirjat](#)
- **Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma:**
Tavoitteena on vähentää segregaaation vaikutuksia vahvistamalla varhaiskasvatuksessa olevien monikielisten lasten suomen kielen taitoa.
- **Kaupunkistrategia Turku 2030-luvulla:**
Turun kaupunki saavuttaa kaikki kestävän kehityksen tavoitteet (SDG) vuoteen 2030 mennessä.

SDG 17 Yhteistyö ja kumppanuus

Tukea vahvemmin kestävä kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta.

Turku edistää tavoitetta rakentamalla aktiivisesti kumppanuuksia ja tiivistä yhteistyötä paikallisesti, alueellisesti ja kansainvälisesti. Kaupunki tekee yhteistyötä eri sidosryhmien, kuten yritysten, korkeakoulujen, järjestöjen ja muiden kuntien kanssa, varmistaakseen kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumisen.

2022–2024: Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Turun kaupunkiseudun yhteistyö on keskeinen osa kestävä kehityksen tavoitteiden edistämistä. Varsinais-Suomen kuntien kanssa tehtävä seutukunnallinen yhteistyö keskittyy erityisesti ilmastotoimiin, liikennejärjestelmien kehittämiseen ja vesihuollon parantamiseen. Esimerkiksi alueellinen liikennejärjestelmätyö on mahdollistanut entistä kestävämpien ja saavutettavampien liikenneratkaisujen

toteuttamisen, ja Turun seudun ilmastokumppanuusverkosto on vahvistanut ilmastopäästöjen vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä koko alueella. Lisäksi kaupunkiseutu panostaa aktiivisesti asuinalueiden kehittämiseen, erityisesti segregaatian vähentämiseen ja alueiden eriarvoisuuden torjumiseen.

Kuutoskaupunkien allianssityössä edistetään yhteisesti muun muassa varhaiskasvatuksen osajien määrän kasvattamista, segregaatian vähentämistä, työllisyyspalveluiden kehittämistä sekä kansainvälisten osajien houkuttelua alueelle. Näillä teemoilla pyritään tukemaan kestävä sosiaalista ja taloudellista kehitystä sekä vahvistamaan alueen kilpailukykyä ja yhdenvertaisuutta.

Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppatoimisto on tärkeässä roolissa kaupungin osallistuessa EU-rahoitteisiin hankkeisiin, jotka tukevat alueellista kehitystä ja kestävä innovaatiotoimintaa.

Kansainvälisesti Turku on aktiivinen toimija Itämeren alueen kaupunkiverkostoissa, joissa keskitytään muun muassa ilmastotoimien vahvistamiseen, alueellisen eriarvoisuuden vähentämiseen ja hyvän hallinnon edistämiseen.

Yhteistyö korkeakoulujen, järjestöjen ja yritysten kanssa täydentää kaupungin kestävä kehityksen työtä tarjoamalla konkreettisia ratkaisuja yhteisiin haasteisiin. Tällainen kumppanuus varmistaa, että Turku pystyy hyödyntämään sekä paikallisia että kansainvälisiä resursseja ja osaamista. Turun kaupunkiseutu on näiden yhteistyöverkostojen avulla vahva toimija kestävä kehityksen edistämisessä.

Katse tulevaisuuteen – haasteet ja uudet tavoitteet

Tulevaisuuden haasteet

- Turun näkökulmasta yksi keskeisimmistä haasteista kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa on rahoituksen riittävyys. Tämä edellyttää julkisten ja yksityisten investointien kohdentamista kestäviin hankkeisiin strategisen suunnittelun, pitkäjänteisen budjetoinnin ja tiiviin yhteistyön kautta. Rahoitusmekanismien kehittäminen ja uudet yhteistyömallit ovat avainasemassa.
- Innovatiivisten ja ympäristöystävällisten ratkaisujen hyödyntäminen on toinen tärkeä teema. Turku keskittyy digitalisaation, uusiutuvan energian ja kiertotalouden kehittämiseen, toimien samalla edelläkävijänä teknologiansiirrossa ja parhaiden käytäntöjen jakamisessa niin seutukunnallisesti kuin kansainvälisissä verkostoissa.
- Tietopohjaisen päätöksenteon vahvistaminen on välttämätöntä. Turku kehittää tiedolla johtamista, mikä mahdollistaa paremman tavoitteiden seurannan ja resurssien kohdentamisen. Esimerkiksi ilmastobudjetin seuranta ja raportointi ovat keskeisiä työkaluja tässä työssä.
- Turun kaupunkiseudulla monitoimijayhteistyön vahvistaminen on keskeistä. Hallinnon, yritysten, järjestöjen ja oppilaitosten yhteistyö tukee kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Esimerkkejä tästä ovat Kuutoskaupunkien allianssiyhteistyö sekä Varsinais-Suomen seutukunnallinen yhteistyö.
- Kansainväliset kumppanuudet, kuten Itämeren alueen kaupunkiverkostot, tarjoavat mahdollisuuksia jakaa resursseja, tietoa ja teknologiaa. Ne ovat välttämättömiä Turun kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumiselle ja kaupungin kilpailukyvyn vahvistamiselle.

Konkreettiset tavoitteet 2030

- **Seutustrategia 2024–2026:**
Vakiinnutetaan kuntayhtymän ja muiden seudullisten elin-, veto- ja pitovoimaa edistävien organisaatioiden yhteistyö sekä kehitetään palaute- ja arviointijärjestelmä seutuyhteistyön kehityksen ja vaikuttavuuden seuraamiseksi.
- **Pormestariohjelman toimenpiteet:**
 - Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.
 - Turulle yhteistyö on tärkeää ja asetamme alueen yhteiset isot elinkeinopolitiikan tavoitteet yhdessä eri toimijoiden kanssa.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Turun vuoden 2025 VLR-raportti osoittaa, että kaupunki on sitoutunut kestävän kehityksen tavoitteisiin ja edistyy merkittävästi kohti visiotaan.

Kaupungin strategia on kunnianhimoinen ja tulevaisuus näyttää valoisalta monella osa-alueella, mutta edessä on myös suuri määrä haasteita, jotka vaativat tarkkaa suunnittelua ja ennakoivaa toimintaa.

Väestönkasvu, joka on ollut viime vuosina erityisen nopeaa, tuo mukanaan sekä mahdollisuuksia että ongelmia. Turku on onnistunut houkuttelemaan nuoria ja työikäisiä asukkaita, mikä tukee kaupungin elinvoimaa ja talouskasvua. Samalla tämä tuo kuitenkin paineita kaupungin infrastruktuuriin, asuntotuotantoon, koulutukseen ja palveluihin. Väestönkasvu asettaa erityisesti haasteita kaupungin kyvylle tarjota riittävästi resursseja, jotka palvelevat kaikkia turkulaisia tasavertaisesti. Tämä on monivaiheinen prosessi, joka vaatii pitkäjänteistä kaupungin kehittämistä.

Turun ilmastostrategia on yksi kaupungin suurimmista vahvuuksista, mutta myös suurimmista haasteista. Kaupunki on asettanut itselleen tavoitteeksi saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2029 mennessä, mikä on merkittävä ja kunnianhimoinen tavoite. Tämä on esimerkki siitä, kuinka kaupunki uskoo kestävämmän tulevaisuuden olevan mahdollista saavuttaa läpinäkyvillä, mitattavilla ja realistisilla toimenpiteillä.

Hiilineutraalius ei ole pelkkä ilmastotavoite, vaan osa laajempaa strategiaa, joka kattaa myös energiatehokkuuden, uusiutuvan energian käytön ja kestävän liikenteen kehittämisen. Vaikka nämä toimet ovat tärkeitä ilmastomuutoksen torjumiseksi, niillä voi olla myös sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia, jotka eivät saa jäädä huomiotta. Ilmastomuutoksen torjunta ei saa aiheuttaa eriarvoisuuden lisääntymistä, vaan kaikkien kaupunkilaisten on päästävä mukaan muutoksen tuomaan hyvinvointiin.

Kuva: Pasi Leino

Samalla on kuitenkin tärkeää muistaa, että kaupungin kestävä kehitys ei perustu pelkääseen ekologisiin toimiin. Väestön kasvu tuo esiin suuria sosiaalisia haasteita. Vaikka Turku on kehittynyt nopeasti ja kaupungin elinvoima on kasvanut, eriarvoisuus ja syrjäytyminen ovat edelleen suuria huolenaiheita.

Väestön monimuotoistuminen tuo mukanaan tarpeen kehittää entistä parempia kotoutumispalveluja, tukea heikommassa asemassa olevia väestöryhmiä ja huolehtia siitä, että kaikilla asukkailla on yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen, työllistymiseen ja sosiaalisiin palveluihin. Kaupungin on varmistettava, että kehityksessä ei synny alueellista eriarvoisuutta, eikä yhteiskunnan eri osat jää kehityksestä jälkeen. Tämä tarkoittaa, että päätöksenteon on oltava paitsi ekologisesti, myös sosiaalisesti kestävä.

Turun on myös onnistuttava hallitsemaan väestön kasvuun liittyviä haasteita, jotka vaikuttavat suoraan kaupungin rakennettuun ympäristöön. Asuntojen, koulutuksen, julkisten palveluiden ja infrastruktuurin kehittäminen on kriittistä, jotta kaupungin kasvu ei aiheuta entistä suurempia eriarvoisuuksia. Vaikka Turku on panostanut moniin asuinalueiden kehittämishankkeisiin, on varmistettava, että alueiden välinen eriarvoisuus ei syvene. Tämä edellyttää paitsi investointeja myös tarkkaa alueellista politiikkaa, joka tukee eri asukkaita ja varmistaa palveluiden saatavuuden. Tässä yhteydessä on tärkeää kiinnittää huomiota erityisesti pienituloisiin ja syrjäytyneisiin väestöryhmiin, sillä heidän osaltaan kaupungin kehitys ei ole itsestäänselvyys.

Tulevaisuudessa Turun rooli alueellisesti ja kansallisesti tulee korostumaan. Kaupungilla on

mahdollisuus toimia edelläkävijänä ja esimerkiksi siitä, kuinka kaupunkirakenne voi tukea kestävästä talouskasvusta ja elinvoimaa ilman, että se kasvattaa eriarvoisuutta.

Turku voi osoittaa, että ekologinen kestävyys, taloudellinen elinvoima ja sosiaalinen hyvinvointi voivat kulkea käsi kädessä. Tämän saavuttamiseksi kaupungin on kuitenkin jatkuvasti arvioitava toimintaansa, kuunneltava asukkaitaan ja tehtävä rohkeita valintoja, jotka eivät perustu vain lyhyen aikavälin tavoitteisiin, vaan myös pitkän aikavälin kestävyysnäkökulmiin. Tämä vaatii sekä ennakoivaa kaupunkisuunnittelua että avointa ja osallistavaa päätöksentekoa, joka tuo eri väestöryhmät ja sidosryhmät mukaan kestävästä kaupungin rakentamiseen.

Termit ja lyhenteet

VLR (Voluntary Local Review):

Paikallistason itsearviointi, jossa kaupunki arvioi edistymistään YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (SDG) saavuttamisessa.

SDG (Sustainable Development Goals):

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, jotka ohjaavat maailmanlaajuisia pyrkimyksiä kohti kestävämpää ja oikeudenmukaisempaa tulevaisuutta.

ICLEI (International Council for Local Environmental Initiatives):

Kansainvälinen järjestö, joka tukee paikallishallintoja kestävän kehityksen toimenpiteissä.

CDP (Carbon Disclosure Project):

Järjestelmä, joka auttaa kaupunkeja ja yrityksiä raportoimaan ilmastotavoitteidensa ja ympäristöasioidensa edistymisestä.

Covenant of Mayors:

Alueellinen ja globaali verkosto, jossa kaupungit sitoutuvat parantamaan energiatehokkuutta ja vähentämään kasvihuonepäästöjään.

EU Green Deal:

Euroopan unionin strategia, joka tähtää EU:n talouden muuttamiseen ympäristöystävällisemmäksi, muun muassa päästövähennyksillä ja kestävämmällä talouskasvulla.

Carbon Neutrality:

Hiilineutraalius, jossa kaikki päästöt kompensoidaan esimerkiksi hiilidioksidipäästöjen vähentämisellä ja kompensaatiolla.

EIP (European Investment Bank):

Euroopan investointipankki, joka rahoittaa kestäviä projekteja, kuten ilmastomuutoksen torjuntaa ja uusiutuvan energian hankkeita.

SBTi (Science Based Targets initiative):

Aloite, joka tukee yrityksiä ja kaupunkeja asettamaan tieteellisesti perusteltuja päästövähennystavoitteita, jotka tukevat Pariisin ilmastopimuksen tavoitetta rajoittaa maapallon lämpeneminen alle 1,5 asteeseen.

Green Economy:

Vihreä talous, talousmalli, joka keskittyy ympäristön ja talouden kestäväan yhteensovittamiseen, vähentäen saasteita ja luonnonvarojen käyttöä.

Circular Economy:

Kiertotalous, talousmalli, jossa resurssit pidetään käytössä mahdollisimman pitkään ja jätteet minimoidaan.

Net Zero:

Tilanne, jossa päästöjä ei enää lisätä ilmakehään, vaan ne neutraloidaan esimerkiksi hiilinielujen avulla.

Sustainable Mobility:

Kestävä liikenne, joka vähentää ympäristövaikutuksia ja edistää vähemmän saastuttavia kulkuvälineitä, kuten sähköautoja ja joukkoliikennettä.

Liite 1: Turun VLR-mittarit

Katso VLR-mittareiden ajantasainen tilanne [Turun strategiamittarit PowerBi-raportista](#).
Mittareita voidaan päivittää tarvittaessa.

Tavoite 1 Ei köyhyyttä

Mittarit	Lähde
Kunnan yleinen pienituloisuusaste	THL
Lapsiköyhyys (lasten pienituloisuusaste)	THL
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavat	THL
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavat lapsiperheet	THL
Asunnottomat yksinasuvat	THL

Tavoite 2 Ei nälkää

Mittarit	Lähde
Lasten ylipainoisuus	THL
Aikuisten ylipainoisuus	THL

Tavoite 3 Terveystä ja hyvinvointia

Mittarit	Lähde
Kansallinen terveysindeksi	THL
Väestön koettu hyvinvointi (aikuiset ja lapset/nuoret)	THL
Lasten ja nuorten koettu terveys (tämän lisäksi yleinen koettu terveys)	THL
Masentuneisuus	THL
Työkyvyttömyys mielenterveyssyistä	THL
Yksinäisyys	THL
Kiireettömän lääkärikäynnin odotusaika	THL
Menetetyt elinvuodet	THL

Tavoite 4 Hyvä koulutus

Mittarit	Lähde
Väestön koulutus rakenne	Tilastokeskus
Muunkielisten koulutusaste	Tilastokeskus
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat	THL
Alakoulujen saavutettavuus	Syke
Varhaiskasvatukseen osallistumisaste 1–6-vuotiaat	Varda

Tavoite 5 Sukupuolten tasa-arvo

Mittarit	Lähde
Kunnanvaltuuston sukupuolijakauma	Tilastokeskus
Vanhempainrahojen saajien sukupuolijakauma	KELA
Koulutusaste	Tilastokeskus
Työttömyys	TEM

Tavoite 6 Puhdas vesi ja sanitaatio

Mittarit	Lähde
Toteutuneet puhdistustulokset	Turun seudun puhdistamo
Green deal -sitoumuksen toteutumisaste	Turun seudun puhdistamo

Tavoite 7 Edullista ja puhdasta energiaa

Mittarit	Lähde
Uusiutuvan energian osuus Turku Energian tuotannossa	Turku Energia
Sähkönkäyttö kunnittain	MayorsIndicators
Kuntien energiatehokkuussopimuksen mukainen kaupunkien energian käyttö	Turun kaupunki

Tavoite 8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

Mittarit	Lähde
Työttömyys	TEM
Ulkomaalaisten työttömyys	TEM
Nuorisotyöttömyys	TEM
Taloudellinen huoltosuhde	THL
Kuntien välinen nettomuutto	Tilastokeskus

Tavoite 9 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja

Mittarit	Lähde
Panostukset tutkimus- ja kehittämistoimintaan, htv/1000 asukasta	Tilastokeskus
Aloittaneet – lopettaneet yritykset (netto)	Tilastokeskus

Tavoite 10 Eriarvoisuuden vähentäminen

Mittarit	Lähde
Alueellisia eroja kuvaava mittari kaupunkistrategiasta	Turun kaupunki
Gini-kerroin	THL

Tavoite 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt

Mittarit	Lähde
Joukkoliikenteen matkustajamäärä/asukas	Turun kaupunki
Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten osuus (%)	Turun kaupunki
Ilmanlaatu (NO2)	MayorsIndicators
Ilmanlaatu (PM10)	MayorsIndicators

Tavoite 12 Vastuullista kuluttamista

Mittarit	Lähde
Turun alueen ekologinen jalanjälki	Turun kaupunki
Jätteen hyötykäytön osuudet materiaali ja energia	Lounais-Suomen Jätehuolto

Tavoite 13 Ilmastotekoja

Mittarit	Lähde
Kasvihuonepäästöjen kokonaismäärä	Syke
Turun kaupungin ilmastojoukkueen mukana olevien yritysten ja yhteisöjen määrä	Turun kaupunki

Tavoite 14 Vedenalainen elämä

Mittarit	Lähde
Järvien tila	MayorsIndicators
Jokien tila	MayorsIndicators

Tavoite 15 Maanpäällinen elämä

Mittarit	Lähde
Luontotase	Turun kaupunki
Hiilineutraaliustavoitteen valmiusaste	Turun kaupunki
Puuston kasvu	MayorsIndicators

Tavoite 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

Mittarit	Lähde
Rikollisuus / rikollisuusaste (ikäjakauma)	MayorsIndicators
Äänestysaktiivisuus, kuntavaalit	THL
Äänestysaktiivisuus, eduskuntavaalit	THL

Tavoite 17 Yhteistyö ja kumppanuus

Mittarit	Lähde
Turun viralliset roolit kansainvälisissä verkostoissa	Turun kaupunki

